

Yrkande
2022-02-18

Ärende nr 2.1.1

Yrkande angående – Göteborgs Stads handlingsplan för att inga områden ska vara utsatta 2025

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Grundskolenämnden och socialnämnderna får i uppdrag att utreda och redovisa i vilken utsträckning det vore möjligt att reducera det ekonomiska biståndet för de familjer som inte låter sina barn delta i förskoleverksamheten, samt de föräldrar som konsekvent uteblir från föräldramöten och utvecklingssamtal på skolor inom Göteborgs kommun.
2. Förskolenämnden och grundskolenämnden får i uppdrag att återkomma med förslag på nödvändiga informationsträffar och förtydliganden för att motverka frånvaro samt hedersrelaterat våld och förtryck.
3. Grundskolenämnden och socialnämnderna får i uppdrag att informera föräldrar om närvaroplikt, svensk lag och barns rättigheter ska ske på förskolor, grundskolor och familjecentraler, samt vid hembesök hos nyblivna föräldrar.
4. Stadens socialnämnder får i uppdrag att ta del av och i sitt arbete implementera delar av rapporten "Så skapar vi socialt välmående bostadsområden - Slutrapport för branschinitiativ avseende trygghetsskapande och brottsförebyggande åtgärder. December 2021" (bilaga 1).
5. Kommunstyrelsen får i uppdrag att boka in ett informationsmöte med danska politiker och tjänstemän som är insatta i Danmarks "Ghettoplan" (bilaga 2). Kommunstyrelsen summerar, utvärderar och implementerar relevanta delar av Danmarks "Ghettoplan" i Göteborgs Stads handlingsplan för att inga områden ska vara utsatta 2025.

Yrkandet

Närvaroplikt för barn och föräldrar

Förskolenämnden har avstyrkt handlingsplanen med hänvisning till att nämnden inte kommer att klara uppdraget att få fler barn i utsatta områden att delta i förskoleverksamhet, inom befintlig ram. Förskolenämnden har därefter fått mandat att ta upp till 130 miljoner kronor i anspråk som utökad ram av sitt eget kapital under 2022. Insatsen bedöms rymmas inom nämndens budget för innevarande år.

Fler åtgärder måste till för att föräldrar i utsatta områden ska förstå och inse vikten av att deras barn får ta del av skolförberedande verksamhet som sker på svenska språket. För att få ta del av ett socialt skyddsnät och kommunalt försörjningsstöd, är barnens närvaro och delaktighet i förskoleverksamheten ett fullt rimligt motkrav från

kommunen, så även krav på föräldrars delaktighet i utvecklingssamtal och föräldramöten. - Alliansen som styr i Göteborg har därmed en möjlighet att visa för Göteborgs invånare att det inte längre endast är tomma ord, utan en handlingskraftig plan som gör skillnad och leder till verkliga resultat för de barn som växer upp i utsatta områden.

Högaktuell rapport avseende trygghetsskapande och brottsförebyggande åtgärder

För att kunna metodutveckla det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet bör stadens socialnämnder ta del av rapporten "Så skapar vi socialt välmående bostadsområden - Slutrapport för branschinitiativ avseende trygghetsskapande och brottsförebyggande åtgärder december 2021, enligt bifogad länk.

Hur arbetar grannlandet för att förändra sina utsatta områden?

Danmarks socialdemokratiskt ledda regering står bakom gettopaketet, som direkt berör tretton bostadsområden som definierats som "hårda getton". Om brottsligheten i de utsatta områdena sade statsminister Mette Frederiksen i dansk tv i höstas:
– Kör någon för fort genom ett bostadsområde tar vi hans bil och så får han gå hem, och då hoppas jag att det regnar.

I Danmark har det införts möjligheter till dubbla straffsatser för inbrott, vandalism och knarkförsäljning och fängelsestraff för föräldrar som med tvång för ut sina barn ur landet på så kallade uppfostringsresor till det gamla hemlandet. De bostadsområden som nu under en tioårsperiod ska förändras i grunden, har enligt myndigheterna starka inslag av arbetslöshet, kriminalitet, dålig utbildning och "icke-västlig bakgrund". Den politiska majoritetens ambition är att ändra både på den fysiska miljön och sammansättningen av boende.

Trots att dansk och svensk invandrings- och integrationsdebatt sett så olika ut har utfallet i många avseenden blivit detsamma. Segregationen har satt sig i väggarna. Det mest bekymmersamma är alla de ungdomar som inte går ut grundskolan och inte kommer i gång med något annat eller väljer den kriminella vägen. I vårt Göteborg ska det naturligtvis sättas in parallella insatser som hindrar att unga hoppar av skolan och ut i ingenting. Förlorar vi dessa, blir det en stor samhällsekonomisk börda.

Sverigedemokraterna ser att Göteborgs stad har en lång väg att gå. Vi kan ta lärdom av Danmark som kommit längre i sitt arbete. Stadsledningskontoret kan summera och utvärdera vilka delar av Danmarks "Ghettoplan" som går att implementera i Göteborg.

Bilagor

1. Länk till slutrapport för branschinitiativ avseende trygghetsskapande och brottsförebyggande åtgärder. December 2021

<https://www.fastighetsakademin.se/press/trygghetsprojektet/>

2. Länk till Danmarks regeringsarbete avseende utsatta områden:

<https://www.regeringen.dk/nyheder/2018/ghettoudspil/>

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2022-01-07

Diarienummer 1669/20

Handläggare

Lisa Jacobson Flöhr

Telefon: 031-368 03 59

E-post: lisa.jacobson.flohr@stadshuset.goteborg.se

Göteborgs Stads handlingsplan för att inga områden ska vara utsatta 2025

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag i budget 2021, att ta fram en handlingsplan för att inga områden ska vara utsatta områden 2025, antecknas och förklaras fullgjort.
2. Göteborgs Stads handlingsplan för att inga områden ska vara utsatta 2025, i enlighet med bilaga 4 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, antas.
3. Kommunstyrelsen ska ansvara för årlig uppföljning av handlingsplanen.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige gav i budget 2021 kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en handlingsplan för att inga områden ska vara utsatta områden 2025. Kommunstyrelsen beslutade 2021-10-13 § 771 att remittera förslag till handlingsplan till ett antal nämnder och styrelser, kommunstyrelsens råd och externa aktörer. Stadsledningskontoret redovisar i föreliggande ärende ett reviderat förslag till handlingsplan. Revideringen utgår från inkomna remissvar.

Remissinstanserna är överlag positiva till förslaget. De synpunkter som inkommit berör i huvudsak plantiden som många anser är för kort. En del remissvar bedömer inte insatserna som tillräckliga även om de är verkningsfulla. Remissinstanserna har också inkommit med förslag på ytterligare fokusområden och insatser där framför allt åtgärder som syftar till arbete och självförsörjning har lyfts fram.

Stadsledningskontorets bedömning är att det nya förslaget omhändertar ett flertal av de synpunkter som inkommit. Handlingsplanen har förstärkts med en insats inom arbetsmarknadsområdet och en insats som rör fritidshem. Målgruppen har vidgats åldersmässigt och handlingsplanen har nu en tydligare inriktning mot alla barn i utsatta områden även om fokus ligger på grundskoleåldern.

Stadsledningskontoret instämmer i det flera remissinstanser framfört, att det behöver finnas ett långsiktigt perspektiv i arbetet med att vända utvecklingen i stadens utsatta områden. Uppdraget att ta fram en handlingsplan för att staden inte ska ha några utsatta områden 2025 omhändertar det kortsiktiga perspektivet. Stadsledningskontorets bedömning är att detta är ett arbete som måste ta fart omgående för att målet ska kunna nås inom utsatt tid. Parallellt måste ett mer långsiktigt arbete pågå inom och i samverkan mellan stadens nämnder och styrelser samt med andra aktörer.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Göteborgs Stads samtliga förvaltningar och bolag bedriver idag ett omfattande arbete inom verksamhetsområdet. Ekonomiska effekter av att minska brottsligheten och öka tryggheten i Göteborg kan öka kostnaden för den nämnd eller styrelse som står för insatsen, medan den kan ge positiva ekonomiska effekter för en annan verksamhet. De minskade kostnader som uppkommer genom ett väl utfört jämlikhetsfrämjande, trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete visar sig ofta först på längre sikt.

En mindre segregerad stad utan utsatta områden bedöms ha en positiv inverkan på både invånarnas och Göteborgs Stads ekonomiska situation. Människor som arbetar och försörjer sig själva har bättre livsvillkor och hälsa och staden bör få minskade utgifter för arbetsmarknadsinsatser och försörjningsstöd. Att bryta den negativa spiralen så att fler föräldrar kommer i försörjning och fler unga slutför sin gymnasieutbildning bör ge stora effekter ekonomiskt för individerna och det omgivande samhället.

En förbättrad socioekonomi och ökad trygghet i ett område skapar bättre förutsättningar för lokala näringsidkare och fler affärsverksamheter kan lockas att etablera sig, vilket i sin tur kan generera fler arbetstillfällen. Ett tryggare samhälle leder också på sikt till minskade kostnader för sociala insatser och reparationer och klottersanering på offentliga platser.

Initialt kommer handlingsplanen att innebära ökade kostnader för staden. De insatser som föreslås är omfattande. Arbetet som behöver göras är en grundläggande del av varje nämnds och styrelses ansvar. Berörda nämnder och styrelser behöver göra bedömningar av hur de kan finansiera och prioritera utpekade uppdrag. I första hand behöver prioriteringar göras utifrån befintliga resurser. Vissa av insatserna är idag helt eller delvis finansierade med tidsbegränsade statliga medel. Om eller när vissa statsbidrag försvinner kan staden komma att få finansieringsproblem.

Insatser som rör skola, fritidsverksamhet och förskola

På kort sikt är föreslagna insatser som bland annat skolan som arena och utökad timplan kostnadsdrivande. Insatserna i den omfattning de sker idag är finansierade med statsbidraget Likvärdig skola, vilket inte kommer att täcka kostnaderna vid en ökad omfattning. På lång sikt måste detta betraktas som viktiga investeringar, där den sociala utsattheten minskar och bidrar till minskade samhällskostnader till följd av ohälsa, arbetslöshet och kriminalitet.

Insatser som bidrar till att fler barn går ut grundskolan med godkända betyg och gymnasiebehörighet, bedöms generera fler behöriga elever som börjar gymnasiet. Detta kan få konsekvenser för planering och dimensionering av utbildningsnämndens organisation och kan på kort sikt öka kostnaderna.

Förskolenämnden har avstyrkt handlingsplanen med hänvisning till att nämnden inte kommer att klara uppdraget att få fler barn i utsatta områden att delta i förskoleverksamhet, inom befintlig ram. Kommunstyrelsen beslutade 2022-01-12 § 22 att ge förskolenämnden mandat att ta upp till 130 miljoner kronor i anspråk som utökad ram av sitt eget kapital under 2022. Föreslagen insats bedöms rymmas inom förskolenämndens budget för innevarande år.

Insatser som rör socialtjänst

Socialnämnderna Hisingen, Nordväst och Sydväst har under 2021 tagit del av Socialstyrelsens statsbidrag avsett för sociala insatser till barn och unga i utsatta områden till ett belopp av 43 miljoner kronor. Medel kommer att utlysas även under 2022 och 2023. Nämnderna har valt att fördela dessa medel till olika insatser utifrån egna bedömningar av var de har störst effekt. Bland annat har nämnderna beslutat om utökning av antalet fältsekreterare, SSPF-koordinator, SIG-koordinator, skolsocionomer, förstärkning av den sociala barn - och ungdomsvården samt ökad samverkan med civilsamhället, insatser för att öka förmågan att förebygga hedersrelaterat förtryck och våld, arbete kring det kommunala aktivitetsansvaret samt för utveckling av arbetet mot otillåten påverkan. I Göteborgs Stads budget för 2022 avsätts 28 miljoner kronor till socialnämnderna att avropa för ett förstärkt trygghetsarbete.

Insatserna i handlingsplanen som socialnämnderna föreslås ansvara för ligger i linje med syftet med ovanstående medel och har en nära koppling till en del av de aktiviteter som nämnderna finansierar med dessa medel. Rekvirering och fördelning av medel för 2022 kommer att ske efter utlysning av Socialstyrelsen. Respektive nämnd har möjlighet att göra bedömningar av vilka insatser som ska prioriteras under 2022 och 2023. Kostnader för insatser från 2024 blir en del av det ordinarie budgetarbetet.

Insatser som rör underhåll av lokaler och utomhusmiljöer samt offentliga platser

Berörda nämnder bedöms kunna genomföra insatserna inom befintlig budgetram. Lokalnämnden ansvarar för att tillhandahålla verksamhetslokaler i staden. De faktiska kostnaderna för drift och underhåll tillfaller hyresgästen. En utökad användning av lokalerna, till exempel i form av skolan som arena, kan ha en viss påverkan på kostnaderna för drift och underhåll.

Insatser som rör medborgarkontor och bibliotek

En utökning av antalet medborgarkontor och bibliotek kan komma att innebära utökade kostnader för nämnden för demokrati och medborgarservice respektive kulturnämnden. Den totala årskostnaden för ett nytt medborgarkontor uppskattas till cirka 4,5 miljoner kronor. Kulturnämndens nuvarande satsningar i utsatta områden är idag finansierade genom tillfälliga satsningar eller projektmedel, bland annat statsbidrag. Beslut om flera bibliotek kräver omprioriteringar eller en stadigvarande utökning av nämndens ram.

Bedömning ur ekologisk dimension

Trygga miljöer kan ha en positiv påverkan på den ekologiska dimensionen. Platser och lokaler som sköts och underhålls blir utsatta för mindre nedskräpning och förstörelse vilket ökar den ekologiska hållbarheten. Samtidigt medför underhållsarbete en påverkan på klimatutsläpp, även om det bedöms som ringa. Ur ett långsiktigt perspektiv kan väl utformade miljöer vara resurssnåla och belasta miljön i mindre grad.

Bedömning ur social dimension

Social hållbarhet kan definieras som välbefinnande, rättvisa, makt, rättigheter och individuella behov. Faktorer som tillit och förtroende mellan människor samt graden av delaktighet i samhällsutvecklingen utgör viktiga komponenter. Principerna för ett rättighetsbaserat arbete innebär:

- Att rättigheterna är odelbara och ömsesidigt beroende av varandra

- Icke diskriminering och jämlikhet
- Deltagande och inkludering
- Transparens och ansvarstagande

En betydelsefull del i att minska och motverka segregation och skapa ett jämlikt samhälle är arbetet med att skapa förutsättningar för delaktighet, inflytande och tillit för alla göteborgare, oavsett socioekonomisk status, kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, ålder och sexuell läggning. En mindre segregerad stad utan utsatta områden bedöms ha en positiv inverkan på alla göteborgare. Insatserna i handlingsplanen bedöms påverka de som lever i utsatta områden positivt även under arbetets gång innan målet uppnås. De satsningar som föreslås förväntas bidra till förbättrade livsvillkor och ökad hälsa för människor i utsatta områden, till tryggare, säkrare och mer trivsamma miljöer i skolor och på offentliga platser, meningsfull fritid för barn och unga, bättre skolresultat och mindre risk att utsättas för kriminalitet. Insatserna riktas framför allt till barn och unga och deras föräldrar och ska komma dem till del oavsett kön, funktionsnedsättning, etnicitet, religion och sexuell läggning. På längre sikt bedöms insatserna bidra till ökad delaktighet och tillit. Förslaget till handlingsplan bedöms inverka positivt på invånarnas sociala relation till varandra, men för att öka inflytandet hos boende i utsatta områden bedömer stadsledningskontoret att samverkan mellan staden, civilsamhället, idéburna aktörer och föreningsliv behöver utvecklas och att denna utveckling bör ske lokalt.

Enligt FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) ska barnets rättigheter beaktas i alla åtgärder och beslut som rör barn. Det är därför viktigt med ett barnrättsperspektiv i arbetet med att inga områden ska vara utsatta. Enligt barnkonventionen har barn rätt till likabehandling, delaktighet och rätt till liv och utveckling. Barn har även rätt till trygghet, utbildning, fritid och hälsa. Rättigheterna ska tillförsäkras barnet utan åtskillnad av något slag. Inom handlingsplanens fokusområde för barns och ungas uppväxtvillkor bedöms insatserna leda till ökade möjligheter att tillgodose barnets rättigheter. Barnombudsmannens årsrapport 2018 innehåller en beskrivning av hur barn upplever otrygghet, våld och kriminalitet. I rapporten framkommer att barn ser andra människor i området både som en trygghetsfaktor och en otrygghetsfaktor, och att platsens utformning påverkar hur trygga de känner sig. Genom att beakta barns rättigheter vid underhåll av och bemanning i miljöer i de utsatta områdena kan man säkerställa att rättigheterna tillvaratas. I rapporten beskriver barnen att familj, släkt och vänner bidrar till trygghet och skyddar dem från det som upplevs som otryggt. Barnkonventionens artikel 5 belyser även att föräldrarna har det yttersta ansvaret för barnet och ska säkerställa att det får kännedom om och hjälp i att utöva sina rättigheter. Insatserna i handlingsplanen syftar även till att stärka föräldraansvaret i de utsatta områdena vilket bedöms ha en positiv inverkan på barnets rättigheter.

Insatsen som syftar till att få fler barn till förskolan bedöms stärka kvinnors möjligheter till egen sysselsättning och är viktig för en ökad jämställdhet.

Individer som bor och lever i utsatta områden kan vara utsatta av flera olika anledningar. Personer med funktionsnedsättning blir dubbelt utsatta i miljöer som inte sköts och underhålls. Otryggheten kan vara än större för en person med funktionsnedsättning. Även äldre personer kan uppleva en större otrygghet i offentliga miljöer utomhus. Även om de inte är målgrupp för handlingsplanen bedöms insatserna gynna även dem, när tryggheten

i lokalsamhället ökar. Barn och unga med psykiska eller intellektuella funktionsnedsättningar löper en risk att utnyttjas till kriminalitet på olika sätt. Det kan finnas en omedvetenhet hos föräldrarna om vilka rättigheter och möjligheter som finns till funktionsstöd. Det behöver säkerställas att insatserna för föräldrar och barn utformas så att de även fångar upp föräldrar till barn med funktionsnedsättningar.

Även hbtq-personer kan uppleva en extra utsatthet och otrygghet i utsatta områden. Det måste därför säkerställas att insatserna är tillgängliga även för den målgruppen, framför allt för unga hbtq-personer. Likaså behöver insatser som innebär samverkan med civilsamhället säkerställa att alla görs delaktiga och att ingen individ diskrimineras.

Stadens höjda ambitionsnivå för att motverka utsatta områden förväntas bidra till en positiv utveckling till den sociala dimensionen genom att barns uppväxtvillkor, den grundläggande tryggheten och säkerheten, samt inflytande, delaktighet och tillit förbättras. Ur ett längre perspektiv kan detta även ge positiva återverkningar på den ekonomiska dimensionen. På liknande sätt påverkar och påverkas den ekologiska dimensionen av den sociala och ekonomiska dimensionen.

Samverkan

Samverkan har skett med central samverkansgrupp genom fördjupad dialog 2022-01-20 och samverkan 2022-02-03.

Bilagor

1. Kommunstyrelsens protokollsutdrag 2021-10-13 § 771
2. Protokollsutdrag CSG 2022-02-03 § ~~XXX~~
3. Sammanställning av remissvar
4. Förslag till Göteborgs Stads handlingsplan för att inga områden ska vara utsatta 2025

Ärendet

Kommunfullmäktige gav i budget 2021 kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en handlingsplan för att inga områden ska vara utsatta områden 2025. Kommunstyrelsen beslutade 2021-10-13 § 771 att remittera förslaget till handlingsplan till ett antal nämnder och styrelser, kommunstyrelsens råd och externa aktörer. Stadsledningskontoret redovisar i föreliggande ärende ett reviderat förslag till handlingsplan. Revideringen utgår från inkomna remissvar.

Beskrivning av ärendet

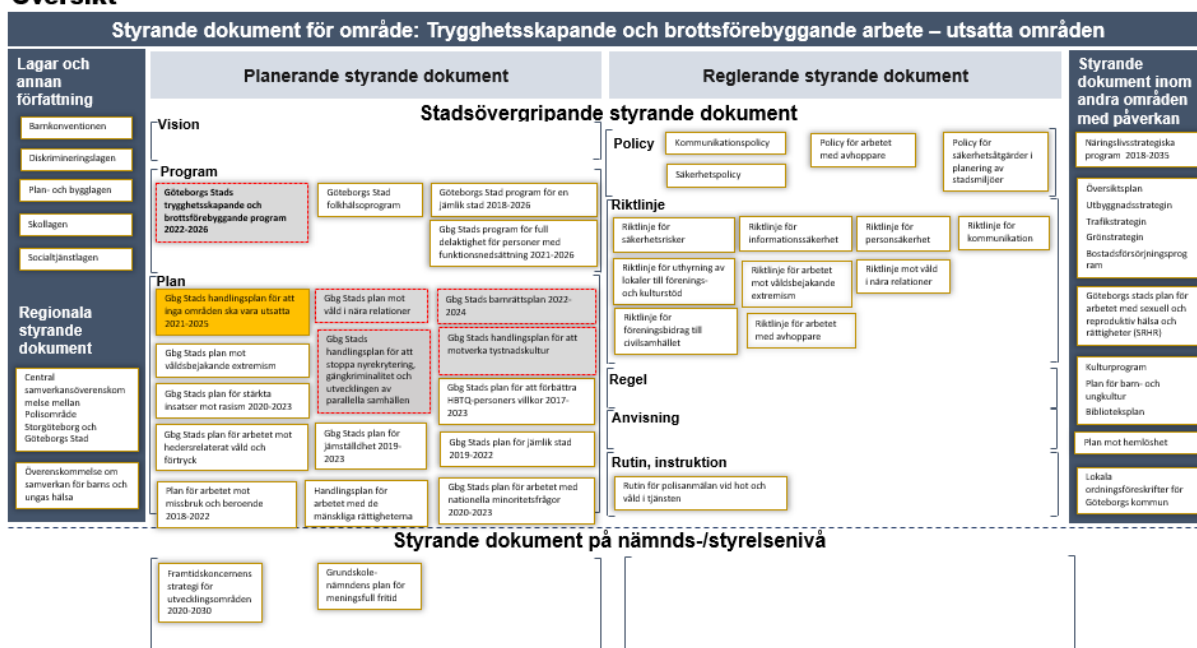
Kommunstyrelsen har enligt Göteborgs Stads budget 2021 ett stärkt fokus på stadens utsatta och särskilt utsatta områden med ambitionen att dessa områden ska vara avförda från polisens lista år 2025. Kommunfullmäktige har gett kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med berörda nämnder och styrelser ta fram en handlingsplan för att inga områden ska vara utsatta 2025.

Stadsledningskontorets förslag till handlingsplan redovisades för kommunstyrelsen 2021-10-13 § 771. Kommunstyrelsen beslutade att förslaget till handlingsplan skulle remitteras till ett antal remittenter med begäran om yttrande.

Angränsande styrning och uppdrag

Förutom de insatser som finns i handlingsplanen för att inga områden ska vara utsatta 2025, krävs det att berörda nämnder och styrelser utför sina grunduppdrag i de utsatta områdena såväl som i resten av staden. Människor som bor och lever i utsatta områden har samma rättigheter till kommunal service som övriga göteborgare och kommer i kontakt med de flesta av stadens verksamheter. Här ges en överblick över de stadenövergripande dokument vars insatser har betydelse för att bidra till målet att inga områden ska vara utsatta. Vissa av dem har som syfte att motverka en del av de kriterier som utgör ett utsatt område. De gråmarkerade är dokument som ännu inte är beslutade. En följsamhet till nedanstående planer och program är en förutsättning för att vända utvecklingen i utsatta områden.

Översikt

Styrande dokument

Det finns flera program och planer bland stadens styrande dokument som syftar till att motverka förhållanden och företeelser som på olika sätt bidrar till att ett område räknas som utsatt. De dokument som rör jämlikhet, trygghetsskapande och brottsförebyggande åtgärder är relevanta för att vända utvecklingen i de utsatta områdena. De insatser som beskrivs i dokument som rör våldsbejakande extremism, hedersrelaterat våld och förtryck och andra företeelser som bidrar till utsatthet, måste utföras av de nämnder och styrelser som har ansvar för genomförandet och prioriteras i de utsatta områdena. Förutom de av kommunfullmäktige fattade besluten om åtgärder som gäller hela staden, kan respektive nämnd och styrelse besluta om strategier och planer som styr den egna verksamheten och som är angelägna att följa för att målet med denna handlingsplan ska uppnås. Till dessa hör framför allt Framtidenkoncernens strategi för utvecklingsområden 2020-2030 som riktar sig till Förvaltnings AB Framtiden och dess dotterbolag.

Angränsande uppdrag

Utöver ovan nämnda styrande dokument har handlingsplanen koppling till flera dokument som är under revidering eller ännu inte beslutade. Stark koppling finns till förslaget på ett nytt trygghetsskapande och brottsförebyggande program (dnr 0355/20), Göteborgs Stads handlingsplan för att stoppa nyrekrytering, gängkriminalitet och utvecklingen av parallella samhällen (1668/20) samt till kommunstyrelsens uppdrag i 2022 års budget, att tillsammans med samtliga nämnder och bolag, ta fram en strategi och handlingsplan med konkreta åtgärder för hur alla former av tystnadskultur kan motverkas (0116/22). Förslaget på handlingsplan för att stoppa nyrekrytering, gängkriminalitet och utvecklingen av parallella samhällen är remitterad för synpunkter och planeras till kommunstyrelsens sammanträde 2022-03-23.

Kommunfullmäktige gav 2020-06-16 § 20 kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en stadenövergripande barnrättsplan. Syftet med planen var att öka den kommuncentrala styrningen samt höja kompetensen och ambitionsnivån inom område barnrätt. Kommunstyrelsen beslutade 2021-06-16 § 519, att remittera förslaget till barnrättsplan till ett urval av nämnder och styrelser, kommunstyrelsens råd, Ungdomsfullmäktige samt externa aktörer. Ett reviderat förslag till barnrättsplan redovisades till kommunstyrelsen 2022-02-09.

Kommunstyrelsen beslutade 2021-09-01 § 634, att ge stadsledningskontoret i uppdrag att i samverkan med de fyra socialnämnderna, grundskolenämnden, polisen och SIS utreda metoder, åtgärder och insatser som används i stadens arbete med unga som befinner sig i eller riskerar att dras in i gängkriminella sammanhang, vilka brister och förbättringsområden som finns, samt hur sådana brister kan förhindras i framtiden. Ärendet ska rapporteras till kommunstyrelsen 2022-03-23.

Kommunfullmäktige beslutade 2021-11-25 § 13 att genomföra en förändring av stadens organisation inom stadsutvecklingsområdet. Det innebär att fyra nya nämnder ska inrättas vid årsskiftet 2022/2023: Nämnd med ansvar för fysisk planering, nämnd med ansvar för exploatering, nämnd med ansvar för genomförande och förvaltning kopplat till mark samt nämnd med ansvar för genomförande och förvaltning kopplat till byggnader. Följande nämnder kommer att upphöra: Byggnadsnämnden, fastighetsnämnden, trafiknämnden, park- och naturnämnden samt lokalnämnden. Handlingsplanen kan därför behöva revideras avseende ansvar för olika insatser.

Polisens nationella lägesbild

Uppdraget att ta fram en handlingsplan för att inga områden i Göteborg ska vara utsatta, utgår från Polisens definition av utsatta områden som ingår i deras nationella lägesbild. Den nationella lägesbilden har tagits fram genom en analys av underrättelseenheten vid Nationella operativa avdelningen (Noa) av de områden som inrapporterats av lokalpolisområdena. Analysen utgår från en bedömning av graden av utsatthet utifrån fyra kriterier:

- De boendes benägenhet att delta i rättsprocessen
- Polisens möjlighet att utföra sitt uppdrag
- Eventuella parallella samhällsstrukturer
- Extremism, främst den våldsbejakande islamistiska extremismen

När Noa använder begreppen utsatt eller särskilt utsatt område handlar det om bostadsområden där kriminella nätverk har en stor påverkan på lokalsamhället. Med utsatt i denna betydelse menas att de boende påverkas negativt, antingen direkt på grund av brottslighet eller extremistisk verksamhet eller indirekt genom de konsekvenser de leder till som otrygghet och rädsla. Enligt Noas definition av utsatta områden i Sverige är det drygt 500 000 individer som bor i dem 2019. Av dem är det cirka 5 000 personer - främst unga män - som bedöms ingå i kriminella nätverk. Det motsvarar cirka en procent av de boende.

Utsatta områden

Ett utsatt område är ett geografiskt avgränsat område som karaktäriseras av en låg socioekonomisk status där de kriminella har inverkan på lokalsamhället. Påverkan kan utgöras av direkta påtryckningar, exempelvis genom hot och utpressning, eller indirekta, som till exempel narkotikahandel och offentliga våldshandlingar. Effekten blir att de boende i området upplever otrygghet, vilket i sin tur leder till en minskad benägenhet att anmäla brott och att medverka i rättsprocessen.

Särskilt utsatta områden

Ett särskilt utsatt område kännetecknas av en allmän obenägenhet att delta i rättsprocessen. Det kan även förekomma systematiska hot och våldshandlingar mot vittnen, målsägare och anmälare i området. Ett särskilt utsatt område inbegriper även i viss mån parallella samhällsstrukturer, extremism, såsom systematiska kränkningar av religionsfriheten eller starkt fundamentalistiskt inflytande som begränsar människors fri- och rättigheter och en hög koncentration av kriminella. En ytterligare försvårande uppgift är om det ligger andra utsatta områden i nära anslutning till ett särskilt utsatt område. Då finns det risk för samverkan mellan kriminella personer och nätverk från flera områden.

Riskområden

Det har även gått att identifiera en mellannivå som kallas riskområde vilket är ett område som uppfyller samtliga kriterier för ett utsatt område men inte riktigt når upp till de kriterier som kännetecknar ett särskilt utsatt område. Läget är dock så alarmerande att det finns en överhängande risk att området riskerar att bli särskilt utsatt om inte adekvata åtgärder sätts in.

Utsatta områden i Göteborg

Den aktuella listan över utsatta områden i Göteborg är från november 2021 och omfattar åtta områden:

Särskilt utsatt område	Riskområde	Utsatt område
Bergsjön Biskopsgården Hammarkullen Hjällbo Lövgärdet	Tynnered	Backa Gårdsten

Sedan den förra listan publicerades 2019, har Rannebergen försvunnit från listan helt, Gårdsten har gått från riskområde till utsatt område och Tynnered har gått från särskilt utsatt område till riskområde. Inget område har förvärrats och inga nya områden har tillkommit.

När begreppet utsatta områden används i handlingsplanen avser de polisens definition och syftar på alla tre nivåerna av utsatthet för att underlätta läsningen. Det är polisen som gör bedömningen om ett område är utsatt och i vilken omfattning. Staden behöver därför kraftsamla i alla utsatta områden för att förbättra förutsättningarna i de särskilt utsatta områdena likväl som att förhindra att situationen förvärras i de utsatta och riskområdena. I det fall ett område inte längre bedöms vara utsatt enligt polisens lägesbild bör stadens insatser fortgå planperioden ut för att inte riskera att situationen i området förvärras igen. Om ett nytt område tillkommer bör insatser i det området påbörjas omgående.

Redovisning av remissvar

Kommunstyrelsens beslutade 2021-10-13 § 771 att med begäran om yttrande remittera stadsledningskontorets förslag på Göteborgs Stads handlingsplan för att inga områden ska vara utsatta 2025, till byggnadsnämnden, fastighetsnämnden, förskolenämnden, grundskolenämnden, idrotts- och föreningsnämnden, kulturnämnden, lokalnämnden, nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning, nämnden för demokrati och medborgarservice, park- och naturnämnden, socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, trafiknämnden, utbildningsnämnden, Förvaltnings AB Framtiden, Business Region Göteborg AB, Higab AB, kommunstyrelsens funktionshinderråd, HBTQ-råd, råd för nationella minoriteten romer, sverigefinska råd och Ungdomsfullmäktige samt till Polismyndigheten, Fastighetsägarna, Svenskt Näringsliv, Biblioteksvännerna i Biskopsgården, Navet i Bergsjön, Rädda Barnens Riksförbund, Räddningsmissionen, SOS Barnbyar, Unizon, Hyresgästföreningen, RF-SISU i Västra Götaland, LO, TCO, SACO, Arbetsförmedlingen, Socialstyrelsen, Västsvenska Handelskammaren och Yimby Göteborg. Även Tidigt föräldrastöd har valt att inkomma med ett yttrande gällande förslaget till handlingsplan.

Remissvaret skulle vara stadsledningskontoret tillhanda senast 2021-12-23. Sammanlagt har 32 remissvar inkommit. I bilaga 3 redovisas en sammanställning över remissvaren där även nämndens/styrelsens beslut framgår. Två remissinstanser avstyrker förslaget, resterande tillstyrker eller väljer att inte ta ställning. Remissinstanserna är överlag positiva till förslaget på handlingsplan men flera lämnar synpunkter på att plantiden är för

kort och att även om insatserna bedöms verkningsfulla så är de inte tillräckliga. Remissvaren i sin helhet finns i ärendet dnr 1669/20.

Nedan följer en sammanställning av remissvaren indelad utifrån synpunkter på föreslagna fokusområden och insatser samt synpunkter på handlingsplanen som helhet. Fokus ligger på de förslag på förbättringar samt oklarheter som remissinstanserna framfört. Genomförda förändringar i handlingsplanen framgår också.

Fokusområde 1: Barns och ungas uppväxtvillkor

Alla remissinstanser utom en bedömer att de insatser som föreslås inom fokusområdet bidrar till att förbättra barns och ungas livsvillkor i utsatta områden. Fastighetsägarna gör en motsatt bedömning och anser att insatserna inom området inte kommer att leda till att uppväxtvillkoren förbättras då de inte påverkar inflytandet från kriminella nätverk. Ett flertal remissinstanser bedömer att även om insatserna kommer att bidra så är de inte tillräckliga. Flera gör bedömningen att insatserna bör utökas till yngre barn eftersom tidiga insatser är angelägna. Avgränsningen i ålder är för snäv. Några framhåller också att satsningarna på föräldrar inte är tillräckliga. Bland annat efterfrågas insatser som leder till arbete, sysselsättning och egenförsörjning för vuxna. Grundskolenämnden efterfrågar en ytterligare insats för att få fler barn till fritidshem.

Insats 1:1 Skolan som arena eller motsvarande koncept ska implementeras och utvecklas i de utsatta områdenas samtliga kommunala mellan- och högstadieskolor. Insatsen bedöms som positiv av de flesta som svarat på remissen. Både stadens nämnder/styrelser och idéburna organisationer framhåller att de gärna medverkar i insatsen. Grundskolenämnden som har ett utpekat samordningsansvar framhåller att det är viktigt att arbetet får växa underifrån och inte blir en pålaga. Det kan ibland vara mer motiverat att prioritera en Skolan som arena-satsning på en skola som inte ligger i ett utsatt område men har stora utmaningar på grund av socioekonomiska skäl. Det kan också finnas skäl till att en skola i ett utsatt område inte bedöms vara lämplig för en sådan satsning. Nämnden efterfrågar därför en viss flexibilitet i genomförandet av insatsen. En avgörande förutsättning är också att övriga aktörer och samarbetspartners i närområdet ser behovet av insatsen och är beredda att prioritera arbetet. Eftersom utökad inskrivning av yngre elever i fritidshem är förenat med utmaningar i form av för låg behörighetstäckning, ser nämnden att Skolan som arena/Lights On även kan komma yngre elever till del på F-6- och F-9-enheter, där fritidshemstäckningen är låg.

Insats 1:2 Utökad timplan ska implementeras i de utsatta områdenas samtliga kommunala mellan- och högstadieskolor

Grundskolenämnden som har ett ansvar för ovanstående insats menar att den inte är realistisk att genomföra på samtliga skolor då detta skulle kräva mycket stora ekonomiska resurser. Att rekrytera behörig personal är en förutsättning vilket ofta är svårt att lyckas med på de skolor som avses. Grundskolenämndens förslag är att implementeringen av utökad timplan ska fortsatt koncentreras till årskurs fyra och där det är möjligt till årskurs fem, på de skolor i utsatta områden där rektorn bedömer att det finns förutsättningar i form av behörig personal. Att fokusera på elever i årskurs fyra är ändamålsenligt utifrån att stärka elevers kunskapsutveckling så tidigt som möjligt i skolgången – all erfarenhet visar att ju tidigare insatser sätts in, desto bättre förutsättningar finns att klara studierna längre fram.

Insats 1:3 Grundskolenämndens insatser för att få fler elever i utsatta områden att gå ut grundskolan med gymnasiebehörighet ska implementeras på alla grundskolor i utsatta områden

Grundskolenämnden anser att insatsen bör riktas till de skolor som ligger i utsatta områden eftersom elever som bor i områdena men går på skolor i andra områden får antas gynnas av den skolmiljön på andra sätt. Nämnden framhåller också att insatsen bör omfatta hur elever, som trots satsningar inte går ut grundskolan med behörighet till gymnasieskolans yrkesprogram, ska fångas upp av kvalificerade utbildningsinsatser inom ramen för det uppdrag som givits grundskolenämnden och utbildningsnämnden i budget 2021 om att halvera andelen elever utan gymnasiebehörighet i utsatta områden till 2025. Idrotts- och föreningsnämnden önskar bidra till insatsen genom simlyftet för att alla elever ska bli godkända i idrott och hälsa. Utbildningsnämnden påpekar i sitt remissvar att de bidrar till målet genom sina uppdrag inom studie- och yrkesvägledning och förstärkt utbildning på introduktionsprogrammen.

Insats 1:4 Grundskolenämnden får i uppdrag att ta fram en plan hur grundskolorna i utsatta områden ska bli mer attraktiva

Grundskolenämnden önskar att detta arbete inte särregleras i en särskild plan och anser att insatsen ska strykas. Övriga insatser som föreslås i planen bedöms bidra till att höja skolornas attraktivitet, förutsatt att de genomförs som planerat.

Insats 1:5 Förskolenämnden ska fortsätta samt utöka sina insatser för att andelen barn i förskolan i utsatta områden ska öka

Förskolenämnden framför i sitt remissvar att det också bör framgå att förskolan ska erbjuda en verksamhet som är av god kvalitet med utbildad och kompetent personal.

Insats 1:6 Föräldrar i utsatta områden ska erbjudas och motiveras att delta i föräldraskapsstöd, med särskilt fokus på åldrarna 7 – 16 år

Några remissinstanser anser att målgruppen för insatsen bör vidgas till föräldrar till yngre barn. Higab AB föreslår att föräldrautbildningarna ska differentieras utifrån genus. Socialnämnd Centrum trycker på vikten av att stödet är att förmedla rätten till stöd och hjälp för familjer och i vilka situationer det är lämpligt att söka stöd.

Insats 1:7 Sociala insatser för barn och unga i utsatta områden som finansieras med Socialstyrelsens statsbidrag, ska utvärderas för att därefter bedöma vilka insatser som bör fortsätta samt utvecklas

Socialnämnd Nordost anger i sitt remissvar att statsbidragsfinansierade satsningar alltid utvärderas och anser att det är onödigt att det framgår av insatsen. Nämnden för demokrati och medborgarservice ser ett behov av ett förtydligande kring hur insatserna ska bedömas och på vilka grunder beslut ska tas om vilka insatser som bör fortsätta efter 2023. Räddningsmissionen trycker i sitt remissvar på att det är angeläget att civilsamhället ser som en betydande samverkansaktör.

Stadsledningskontorets bedömning och genomförda förändringar i handlingsplanen Målgruppen för fokusområdet har breddats till att omfatta alla barn, men prioriteringen ligger på barn i grundskoleåldern. Yngre barn och deras föräldrar har större tillgång till de tidiga insatser som erbjuds inom familjecentrerat arbete och tidiga och utökade hembesök. När barnen kommer upp i skolåldern minskar utbudet av insatser, samtidigt som de i den åldern löper större risk att befinna sig i olämpliga miljöer och fångas upp av kriminella nätverk.

Föreslagna insatser har reviderats något utifrån remissinstansernas synpunkter. Insats 1:4 har utgått. En insats som innebär att fler elever på lågstadiet ska gå på fritidshem har lagts till.

Fokusområde 2: Grundläggande säkerhet och trygghet

I remissvaren framkommer synpunkter om att ytterligare satsningar inom trygghetsområdet är önskvärda för att planens mål ska nås inom utsatt tid. Ett par remissinstanser saknar insatser som har fokus på trygghet inom nära relationer och familj, exempelvis våld i nära relation.

Insats 2:1 Samtliga nämnder och styrelser med verksamhet i utsatta områden ska i den kunskapsbaserade lägesbild som rapporteras till kommunstyrelsen ha ett särskilt fokus på utsatta områden

Flera remissinstanser uttrycker att lägesbilderna behöver innehålla röster från människor som bor i områdena. En förbättrad dialog med och återkoppling till boende är önskvärt, liksom en delaktighet från boende i att hitta lösningar på definierade problem.

Insatserna 2:2 och 2:3 Underhåll i grundskolors och förskolors lokaler och utemiljöer i utsatta områden ska prioriteras samt Underhåll och skötsel på offentliga platser ska prioriteras i utsatta områden och synkroniseras mellan nämnder och styrelser vad gäller frekvens och basnivå

Fastighetsnämnden och idrotts- och föreningsnämnden påpekar i sina remissvar att de saknas som ansvariga för insatserna.

Insats 2:4 Socialnämnderna ska samordna platssamverkan i respektive stadsområde, samverka med civilsamhället och vara vägen in för fastighetsägare som vill ta initiativ till platssamverkan i form av BID

Förvaltnings AB Framtiden föreslår att samordningsansvaret för platssamverkan i form av BID och BID-liknande samarbeten läggs på dem då de bedömer att koncernen har kapacitet och kompetens att omhänderta ett sådant uppdrag. Ytterligare en remissinstans påpekar att AB Framtiden i budget för 2022 fått i uppdrag att ingå samarbeten mellan olika aktörer för att göra utpekade platser mer attraktiva genom exempelvis BID och inkubatorer. Från ett par remissinstanser framkommer synpunkter om att det finns risker med samverkan i form av BID eftersom sådan samverkan är styrd av näringslivet och kan ha en tendens att involvera de människor som bor i området för sent i processen.

Nämnden för demokrati och medborgarservice framhåller att den typen av samverkan kan riskera att bidra till att minska inflytandet från lokalsamhället.

Insats 2:5 Göteborgs Stad ska ha bemanning i utsatta områden alla dagar i veckan inklusive kvällar och helger. Idrottshallar och andra lokaler där barn och unga vistas samt utemiljöer, ska bemannas med personal med kompetens inom fritid och/eller socialt arbete.

Insatsen är högt skattad av flera remissinstanser. Socialnämnd Sydväst önskar ett förtydligande av vilken omfattning som avses och vem som ska bekosta bemanningen. Idrotts- och föreningsnämnden anser att insatsen kräver en bemanning med rätt kompetens för uppdraget.

Stadsledningskontorets bedömning och genomförda förändringar i handlingsplanen Ytterligare trygghetsskapande och brottsförebyggande åtgärder förekommer dels i det trygghetsskapande och brottsförebyggande program som revideras för att återkomma till kommunstyrelsen för beslut 2022-04-27 och dels i Göteborgs Stads handlingsplan för att

stoppa nyrekrytering, gängkriminalitet och utvecklingen av parallella samhällen som tas upp på kommunstyrelsens sammanträde 2022-03-23. Redan beslutade styrande dokument som rör hedersrelaterat våld och förtryck och våldsbejakande extremism innehåller insatser som riktar sig mot just dessa företeelser. Socialnämnd Centrum har i uppdrag att revidera riktlinjerna för arbetet mot våld i nära relation. Stadsledningskontoret bedömer det inte nödvändigt att lyfta in insatser gällande detta i handlingsplanen.

Socialnämnderna har ett ansvar att inhämta underlag till lägesbilsarbetet från andra aktörer i stadsområdet, varför detta förtydligas i insatsen. Fastighetsnämnden och idrotts- och föreningsnämnden läggs till i de insatser där de har ett ansvar.

Eftersom socialnämnderna i sina reglementen har ett ansvar för att samordna granskingsarbetet i respektive stadsområde bedömer stadsledningskontoret att de ska ha ett samordningsansvar för insatsen som rör platssamverkan. Efter revidering har insatsen en tydligare inriktning mot granskingsarbete. Ett förtydligande görs också avseende vikten av att i den lokala områdesutvecklingen involvera lokala aktörer från början. AB Framtiden har i budget för 2022 fått i uppdrag att ingå samarbeten mellan olika aktörer för att göra utpekade platser mer attraktiva genom exempelvis BID och inkubatorer. Därför görs ett tillägg i texten kring AB Framtidens och Business Region Göteborg AB:s roller i samverkan med privata fastighetsägare och näringsliv.

I insats 2:5 förtydligas att socialnämnderna har i uppdrag att ansvara för bemanningen.

Fokusområde 3: Inflytande, delaktighet och tillit

Även om insatserna inom detta fokusområde av majoriteten av remissinstanserna bedöms bidra till ökad delaktighet, så framförs också synpunkter på att de inte är tillräckliga. I remissvaren efterfrågas fler dialoger med invånare i utsatta områden och en utveckling av stadens bemötande för att öka tilliten.

Insats 3:1 Medborgarkontor och/eller bibliotek ska finnas i alla utsatta områden. Nämnden för demokrati och medborgarservice uppger i sitt remissvar att medborgarkontorens verksamhet kräver vissa förutsättningar gällande lokaler, personal och teknisk utrustning. Både de och kulturnämnden lyfter viktiga skillnader mellan medborgarkontor och bibliotek som till viss del har olika syften. Ett par av de idéburna remissinstanserna framför att det kan finnas andra lokala initiativ som tjänar samma syften som stadens verksamheter inom området.

Insats 3:2 Invånare i utsatta områden som inte tidigare tagit del av samhällsorientering ska erbjudas och motiveras att delta i kursen Socialnämnd Centrum framför i sitt remissvar att invånare i utsatta områden kan ha behov av utökad samhällsinformation men att det inte nödvändigtvis måste vara samhällsorientering utifrån att det är en insats som kommunen har skyldighet att erbjuda nyanlända som deltar i etableringsinsatser.

Insats 3:3 Idrotts- och föreningsnämnden, kulturnämnden, nämnden för demokrati- och medborgarservice, socialnämnderna och Förvaltnings AB Framtiden får i uppdrag att utveckla samverkan med föreningslivet i utsatta områden. Både nämnder och civilsamhället lyfter behovet av lokaler för föreningslivet i sina remissvar. Flera remittenter från idéburen sektor trycker på vikten av att involvera de som bor, lever och verkar i det lokala området. Samtidigt framhåller bland annat Hyresgästföreningen att det är angeläget att inte lägga över ansvar på ideella krafter som

de inte mäktar med att bära eller som de inte har kompetens att utföra. Några remissvar efterfrågar en tydlig ingång till staden gällande samverkan med civilsamhället.

Stadsledningskontorets bedömning och genomförda förändringar i handlingsplanen
Nämnden för demokrati och medborgarservice har i uppdrag att bedriva ett proaktivt demokratiarbete och utveckla lokala råd, dialoger och andra metoder för att öka demokratin och delaktigheten hos alla medborgare i Göteborgs Stad. Några ytterligare insatser inom området föreslås därför inte i handlingsplanen. Förtydligande har gjorts gällande att medborgarkontor och bibliotek har delvis olika syften men att båda kan fungera som viktiga mötesplatser utöver sina grunduppdrag.

I handlingsplanen har också förtydligats att det av lagen om samhällsorientering framgår att kommunerna ska verka aktivt för att nå alla nyanlända som har rätt till kursen och att det inte finns några hinder att erbjuda den till fler målgrupper än nyanlända. Under insatsen 3:3 framgår det efter revidering att socialnämnderna har ett lokalt samordningsansvar utifrån respektive stadsområde medan idrotts- och föreningsnämnden och socialnämnd Centrum har ett samordningsansvar utifrån ett hela staden-perspektiv. Civilsamhällets olika delar har förtydligats och det framgår att samverkan mellan Göteborgs Stad och civilsamhällets aktörer ska utgå från principerna i stadens överenskommelse om samverkan med civilsamhällets organisationer.

Förslag på ytterligare insatser

Insatser för arbete och självförsörjning

Ett flertal remissinstanser saknar ett fokusområde eller insatser som rör arbetsmarknad, utbildning och sysselsättning. Förutsättningar för att bli självförsörjande i utsatta områden är sämre och åtgärder efterfrågas för att öka möjligheten till egenförsörjning. Att delta i arbete och studier och bli självförsörjande anges i flera remissvar vara viktigt även ur ett barnperspektiv.

Stadsledningskontorets bedömning och genomförda förändringar i handlingsplanen
Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning har i uppdrag att bedriva verksamhet inom vuxenutbildning och arbetsmarknad samt ha en koppling till näringslivet. Nämndens främsta mål är att få fler att ta del av studier eller arbete. Genom detta bidrar nämnden till att fler göteborgare får arbete och sysselsättning med tillhörande positiva effekter för trygghet, delaktighet och sammanhang för de målgrupper som är aktuella. Nämnden vänder sig till alla invånare i Göteborg och många av de som deltar i verksamheterna är personer bosatta i utsatta områden. De kompetenscentra som nämnden ansvarar för ligger i eller i nära anslutning till utsatta områden. Nämnden har genom sin samverkan inom staden och med olika aktörer, i synnerhet fastighetsägare, Arbetsförmedlingen, näringslivet och civilsamhället, möjlighet att vara med och skapa insatser, praktik och anställningar såsom feriejobb, extratjänst med flera för boende i de utsatta områdena som en del av stadens samlade krafter för att nå målet med att inga områden ska vara utsatta 2025. Det reguljära utbudet inom vuxenutbildningen är sökbart för alla som är folkbokförda i Göteborg och utöver det kan förvaltningen ta fram skraddarsydda upplägg som kan riktas till specifika målgrupper. Nämnden samverkar idag med Förvaltnings AB Framtiden och privata fastighetsägare kring feriejobb, praktikplatser, subventionerade anställningar, skraddarsydd kompetensutveckling och jobbspår i syfte att få fler i utsatta områden att ta del av insatser som leder vidare till studier eller arbete. Utöver detta har nämnden också en samverkan med civilsamhället,

bland annat för att erbjuda språkträning på svenska till föräldrar under deras föräldraledighet.

Med anledning av ovanstående bedömer stadsledningskontoret att det inte är nödvändigt att ge nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning särskilda insatser riktade till vuxna i handlingsplanen. De insatser nämnden redan utför kommer målgruppen till del. Däremot bedöms det angeläget att det ska ingå en insats riktad till unga i utsatta områden. En insats som rör sommarjobb för elever i årskurs nio och gymnasiets årskurs ett har därför lagts till inom fokusområdet Barns och ungas uppväxtvillkor.

Insatser som rör stadsplanering och bebyggelse

Några remissinstanser saknar ett större fokus på bostäder. Byggnadsnämnden framför att det vore önskvärt med insatser som rör planering och genomförande av ny bebyggelse och Förvaltnings AB Framtiden anser att det saknas ett fokusområde kring stadsutveckling och utveckling av den byggda miljön.

Stadsledningskontorets bedömning

Handlingsplanen omfattar inget fokusområde och inga insatser gällande bostäder och bebyggelse. Bostadssegregationen i Göteborg och i Sverige är en av de viktigaste utmaningarna att åtgärda för att öka jämlikheten och bidra till att minska utsattheten. Denna problematik kräver långsiktiga åtgärder som sträcker sig utanför handlingsplanens tidsperiod. Byggnadsnämnden har i uppdrag i budget 2022 att fortsätta pilotprojekt stadsplan där Biskopsgårdens program- och detaljplanearbete ska ingå. Detta är en viktig del i arbetet med att vända utvecklingen i stadens utsatta områden. Utöver detta har nämnden fått i budgetuppdrag att tillsammans med Förvaltnings AB Framtiden utgå från ett arbete kring värdeskapande stadsutveckling i den framtida stadsplaneringen i utsatta områden. Stadsledningskontoret bedömer att behoven inom bebyggelse och stadsutveckling i de utsatta områdena ryms inom befintlig styrning.

Förvaltnings AB Framtiden har i sin strategi för utvecklingsområden ett flertal åtgärder som syftar till att skapa tryggare bostadsområden. Satsningar på trygghetsinsatser och riktiga hyresförhållanden förbättrar hyresgästernas boendemiljö. Fastighetsnämnden erbjuder genomgångsbostäder till nyanlända som anvisas till Göteborgs Stad enligt bosättningslagen endast i områden som inte är utsatta. I alla utsatta områden råder en begränsning av asylsökandes möjlighet till egenbosättning enligt kommunfullmäktiges beslut 2020-10-15 § 10. Regeringen har också initierat en utredning om möjligheten att helt avskaffa asylsökandes rätt till egenbosättning. Även dessa åtgärder kan ha en betydelse för bostadssegregationen på sikt.

Inom program för jämlik stad finns strategier som syftar till att mildra bostadssegregationens effekter.

Insatser mot droger och våld

Andra områden som remissinstanserna tycker att handlingsplanen bör omfatta är drogförebyggande arbete samt systematisk våldsprevention.

Stadsledningskontorets bedömning

Narkotikabruk och våld är företeelser som förekommer i hög utsträckning i utsatta områden. Kommunstyrelsen har fått i uppdrag i budget för 2022 att samordna arbetet med drogbekämpningen i staden tillsammans med berörda nämnder och styrelser. I förslaget på ett nytt trygghetsskapande och brottsförebyggande program finns strategin att

Göteborgs Stad ska utveckla och stärka det långsiktiga och systematiska vålds- och drogförebyggande arbetet. Stadsledningskontoret bedömer inte att handlingsplanen ska innehålla insatser inom området.

Övriga synpunkter

Plantiden

Uppdraget har varit att ta fram ett förslag på handlingsplan för att få bort de utsatta områdena till 2025. Plantiden har därmed satts till 2022–2025. Majoriteten av remissinstanserna bedömer den tiden som alltför kort. Ett par remittenter föreslår att handlingsplanens tid förlängs till 2030. Andra önskar två planer: En kort- och en långsiktig. Även om tiden bedöms som väl kort framgår det av flera remissvar att det också är positivt att anta den utmaning som den begränsade tiden ger.

Flera styrande dokument

Även om ett antal remissinstanser ser det som positivt att flera av de föreslagna åtgärderna består i att skala upp aktiviteter som redan pågår, så har det också framkommit synpunkter på att flera av insatserna redan ingår i andra styrande dokument. Ett par av remittenterna anser att staden inte behöver ytterligare ett styrande dokument. Socialnämnd Sydväst föreslår att handlingsplan för att inga områden ska vara utsatta 2025 och handlingsplan för att stoppa nyrekrytering, gängkriminalitet och utvecklingen av parallella samhällen ska utgöra en och samma plan. Ett par nämnder pekar på att det finns en trängsel i styrmiljön som skapar utmaningar för nämnder och förvaltningar att hantera.

Barnperspektiv och normkritiskt perspektiv behöver förtydligas

Några remissinstanser efterfrågar ett tydligare barnperspektiv. Enligt flera av kommunstyrelsens råd framgår det inte i handlingsplanen att vissa målgrupper har en särskild utsatthet, exempelvis individer med funktionsnedsättningar eller hbtq-personer som bor i utsatta områden.

Indikatorer

Grundskolenämnden föreslår revidering av en indikator och tillägg av ytterligare två för att bättre spegla handlingsplanens intentioner.

Stadsledningskontorets bedömning och genomförda förändringar i handlingsplanen Uppdraget till kommunstyrelsen i budget 2021 har varit att ta fram en handlingsplan för att staden inte ska ha några utsatta områden 2025. Även om många remissinstanser bedömer den tiden som alltför kort för att nå målet, kommer plantiden att vara 2022-2025. Enligt Göteborgs Stads riktlinje för styrande dokument ska en handlingsplan vara kortsiktig. Det långsiktiga perspektivet bedöms vara omhändertaget inom program för jämlik stad och det trygghetsskapande och brottsförebyggande programmet.

Göteborgs Stad har många styrande dokument inom det jämlikhetsfrämjande och trygghetsskapande området. Uppdraget har varit att ta fram ytterligare ett. En handlingsplan för att staden inte ska ha några utsatta områden bör rikta in sig på kriterier som utgör just utsatta områden. För detta finns redan beslutade planer och riktlinjer som handlingsplanen därför hänvisar till. Handlingsplanen utgår från strategier i framför allt program för jämlik stad och lyfter fram insatser som till viss del redan utförs, ibland utifrån aktiviteter i plan för jämlik stad. Skillnaden är att denna handlingsplan har en

geografisk inriktning och föreslår att de satsningar som görs inom ramen för andra styrande dokument ska förstärkas och prioriteras i de utsatta områdena.

Revideringar har gjorts av handlingsplanen för att förtydliga vissa gruppers särskilda utsatthet och att insatserna i planen ska vara tillgängliga för alla oavsett funktionsnedsättning, sexuell läggning, etnicitet, religion eller språk. En tydligare koppling till barnkonventionen har också gjorts.

Stadsledningskontorets bedömning

Stadsledningskontoret har beaktat och värderat synpunkterna från remissinstanserna som består av nämnder, styrelser, kommunstyrelsens råd samt externa intressenter.

Remissinstanserna är överlag positiva till förslaget. De synpunkter som inkommit berör i huvudsak plantiden som många anser är för kort och att insatserna inte bedöms tillräckliga även om de är verkningsfulla. Remissinstanserna har inkommit med förslag på ytterligare fokusområden och insatser där framför allt insatser som syftar till arbete och självförsörjning har lyfts fram.

Stadsledningskontorets bedömning är att det nya förslaget omhändertar flertalet av de synpunkter som inkommit i remissvaren. Handlingsplanen har förstärkts med en insats inom arbetsmarknadsområdet och en som rör fritidshem. Målgruppen har vidgats åldersmässigt och handlingsplanen har nu en tydligare inriktning mot alla barn i utsatta områden även om fokus ligger på grundskoleåldern.

Stadsledningskontoret instämmer i det flera remissinstanser framfört, att det också måste finnas ett långsiktigt perspektiv i arbetet med att vända utvecklingen i stadens utsatta områden. Uppdraget att ta fram en handlingsplan för att staden inte ska ha några utsatta områden 2025 omhändertar det kortsiktiga perspektivet. Stadsledningskontorets bedömning är att detta är ett arbete som måste påbörjas omgående för att målet ska kunna nås inom utsatt tid. Parallellt med detta måste ett mer långsiktigt arbete pågå inom och i samverkan mellan stadens nämnder och styrelser samt med andra aktörer.

Stadsledningskontoret bedömer att det reviderade förslaget på handlingsplan, tillsammans med andra styrande dokument inom jämlikhets- och trygghetsområdet, kommer att bidra till att nå målet att staden inte ska ha några utsatta områden 2025.

Magnús Sigfússon

Eva Hessman

Direktör Samhälle och omvärld

Stadsdirektör

Remittering av förslag på Göteborgs Stads handlingsplan för att inga områden ska vara utsatta 2025

§ 771, 1669/20

Beslut

Enligt stadsledningskontorets förslag med tillägg enligt yrkande från S, M, L och C:

Förslag till Göteborgs Stads handlingsplan för att inga områden ska vara utsatta 2025, i enlighet med bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, remitteras med begäran om yttrande av byggnadsnämnden, fastighetsnämnden, förskolenämnden, grundskolenämnden, idrotts- och föreningsnämnden, kulturnämnden, lokalnämnden, nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning, nämnden för konsument och medborgarservice, park- och naturnämnden, socialnämnd Centrum, socialnämnd Hisingen, socialnämnd Nordost, socialnämnd Sydväst, trafiknämnden, utbildningsnämnden, Förvaltnings AB Framtiden, Business Region Göteborg AB, Higab AB, kommunstyrelsens råd, Polismyndigheten, Fastighetsägarna, Svenskt Näringsliv, Biblioteksvännerna i Biskopsgården, Navet i Bergsjön, Rädda Barnens Riksförbund, Räddningsmissionen, SOS Barnbyar, Unizon, Hyresgästföreningen, RF-SISU i Västra Götaland, LO, TCO, SACO Arbetsförmedlingen, Västsvenska Handelskammaren och Yimby Göteborg.

Tidigare behandling

Bordlagt den 29 september 2021, § 711.

Handlingar

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande den 16 augusti 2021.

Återremissyrkande från SD den 24 september 2021.

Tilläggsyrkande från MP och V den 24 september 2021.

Tilläggsyrkande från D den 29 september 2021.

Tilläggsyrkande från S, M, L och C, särskilt yttrande från KD den 8 oktober 2021.

Yrkanden

Jörgen Fogelklou (SD) yrkar att ärendet ska återremitteras enligt yrkande från SD den 24 september 2021.

Karin Pleijel (MP) och Daniel Bernmar (V) yrkar bifall till stadsledningskontorets förslag och tilläggsyrkande från MP och V den 24 september 2021 samt avslag på övriga yrkanden.

Jonas Attenius (S) och ordföranden Axel Josefson (M) yrkar bifall till stadsledningskontorets förslag och tilläggsyrkande från S, M, L och C den 8 oktober 2021 samt avslag på övriga yrkanden.

Martin Wannholt (D) yrkar bifall till tilläggsyrkande från D den 29 september 2021, tilläggsyrkande från MP och V den 24 september 2021 samt tilläggsyrkande från S, M, L och C den 8 oktober 2021.

Propositionsordning

Ordföranden ställer först propositioner på bifall respektive avslag på återremissyrkandet från SD och finner att det avslagits.

Kommunstyrelsen beslutar här efter att bifalla stadsledningskontorets förslag.

Ordföranden ställer propositioner på bifall respektive avslag på tilläggsyrkandet från D och finner att det avslagits.

Ordföranden ställer propositioner på bifall respektive avslag på tilläggsyrkandet från MP och V och finner att det avslagits.

Ordföranden ställer propositioner på bifall respektive avslag på tilläggsyrkandet från S, M, L och C och finner att det bifallits.

Protokollsanteckning

Elisabet Lann (KD) antecknar som yttrande en skrivelse från den 8 oktober 2021.

Reservationer

Daniel Bernmar (V) och Karin Pleijel (MP) reserverar sig mot beslutet enligt följande: Vi reserverade oss mot kommunstyrelsens beslut då vi inte anser att privatpersoner ska inkluderas i en formell remiss. Yimby Göteborg är inte en formell organisation utan ett nätverk i huvudsak organiserat via internet. I praktiken är det en samling personer som diskuterar och opinionsbildar om stadsutvecklingsfrågor. De representerar varken ett definierat särintresse eller ett allmänintresse. Att en förvaltningsmyndighet i sitt arbete pekar ut privatpersoner, om än i grupp, anser inte vi vara en god ordning. Det är viktigt att privatpersoner kommer till tals, men då ska det ske på ett jämbördigt sätt. Det är särskilt problematiskt då det är tydligt att det finns starka kopplingar mellan flera stora partier och nätverkets framstående och tongivande medlemmar.

Jörgen Fogelklou (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för det egna yrkandet.

Protokollsutdrag skickas till

Remissinstanser genom stadsledningskontoret

Dag för justering

2021-11-25

Vid protokollet

Sekreterare

Mathias Sköld

Ordförande

Axel Josefson

Justerande

Daniel Bernmar

Göteborgs Stad

Stadsledningskontoret

Central Samverkansgrupp
(Ordinarie CSG)

Protokoll 3/22
Sammanträdesdatum
2022-02-03

Dnr 0284/22

Utdrag ur protokoll:

§ 5 Samverkan före beslut

- a. Handlingsplanen för att staden inte ska ha några utsatta områden dnr 1669/20 (Handling utsänd 2022-01-27)
Lisa Jacobsson Flöhr föredrar ärendet.
Hon presenterar även de förändringar som gjorts i handlingsplanen efter den tidiga och fördjupade dialogen på CSG-mötet den 20 januari.

Läraryrket antecknar till protokollet att det är viktigt med samarbete och att få ett tryggt samhälle. Detta påtalar lärare ständigt men handlingsplanen har ej de förutsättningar för att bli annat än en skrivbordsprodukt. Att öka timmar i skolan när det inte finns resurser för det som görs idag kan endast bli kontraproduktivt. Att öka belastning på personal och när många är obehöriga och därtill inte föra resurser är inte bra ur något medarbetarperspektiv. Vill vi på riktigt nå vad planen stipulerar krävs större insatser. Därför ställer sig Läraryrket sig oense i samverkan

Saco tillsammans med Vision, Kommunal och Vårdförbundet påtalar att det måste finnas rätt förutsättningar och resurser för att kunna arbeta med handlingsplanen. Som det ser ut idag fungerar inte samarbete med andra instanser vilket kommer att påverka arbetet. Medarbetare måste också inneha rätt kompetens och få möjlighet till rätt kompetensutveckling.

Lisa Jacobsson Flöhr svarar att gällande förändringen i planen med utökad timplan så är detta en synpunkt som kommer från grundskolenämnden och ska inrättas på de skolor där förutsättningarna finns. Även förändringen gällande utökad möjlighet till fritidshem kommer från grundskolenämnden.

Läraryrket ställer sig oenig i samverkan
Övriga fackliga organisationer ställer sig eniga men vill ha ovan nämnda synpunkter till protokollet.

Punkten förklaras omedelbart justerad

Parterna konstaterar att samverkan är fullgjord

Presentationen biläggs protokollet.

Vid protokollet

.....
Anna Wilsson

Protokollet justeras

.....
Eva Hessman, Arbetsgivaren

.....
Margareta Åvall, Kommunal

.....
Johanna Morgensterns, Saco

.....
Anne Häggendahl, TCO

Sammanställning av inkomna remissvar

remissinstans	beslut	kommentar
Nämnder och styrelser		
Business Region Göteborg AB	tillstyrker	Insatserna inom de olika fokusområdena är relevanta utifrån de behov och de utmaningar staden gemensamt står inför. Det är viktigt att bygga vidare på fungerande samverkansmodeller med näringslivet och implementera dessa i fler sammanhang där de kan komma till nytta. Kopplingen till det Näringslivsstrategiska programmet saknas och behöver inkluderas.
byggnadsnämnden	tillstyrker	Nämnden föreslår att handlingsplanen kompletteras med text kring vikten av fysisk planering i olika skeden för att långsiktigt uppnå den förflyttning vi önskar för dessa områden och därmed staden som helhet. Handlingsplanen har ett mycket kort perspektiv. Det pågår planering i olika skeden under denna tid och planens fokusområden behöver genomsyra alla skeden för att bli hållbar och trovärdig. Strategisk planering behövs för att säkerställa tillgång till den service och de funktioner som bedöms krävas inom de tre fokusområdena. Den fysiska planeringens grund för dialog och medverkan bör också uttryckas i dokumentet.
fastighetsnämnden	tillstyrker	Gällande insatsen som rör skötsel tillstyrker nämnden insatsen med tillägget att fastighetsnämnden bör tilläggas som ansvarig nämnd. Fastighetsnämnden tillstyrker i övrigt de insatser i handlingsplanen som riktar sig mot nämnden. Utöver insatserna i handlingsplanen arbetar kontoret strategiskt med trygghetsskapande och brottsförebyggande aspekter vid fysisk planering. Att förtäta och förnya de områden i staden som är särskilt utsatta har varit en prioritering de senaste åren.
förskolenämnden	avstyrker	Förskolenämnden gör bedömningen att för att ha en realistisk möjlighet att kunna nå målet kommer det att krävas en stor satsning på alla de områden som nämns i planen. För förskolan skulle detta innebära att mer pengar behöver avsättas både till barnpengen och till riktade insatser. För att kunna jobba med hög kvalitet och skapa likvärdiga möjligheter för alla barn och dessutom kunna öka andelen barn som går i förskolan krävs ett gediget arbete som kräver personal, lokaler och andra resurser. Detta blir inte möjligt samtidigt som nämnden får en ram som leder till 4% lägre barnpeng i den kommunala förskolan. Förskoleförvaltningen instämmer i planens förebyggande ansats. Förskola/pedagogisk omsorg har genom sitt grunduppdrag en viktig roll i att bidra till att utvecklingen i stadens utsatta områden vänds och att inga områden klassas som särskilt utsatta år 2025. Bedömning görs att handlingsplanens insatser kan bidra till att förbättra barns och

		ungas livsvillkor, förbättra tryggheten samt öka delaktighet i utsatta områden men att det då krävs ett långsiktigt arbete som sträcker sig efter 2025.
Förvaltnings AB Framtiden	tillstyrker	Bolaget är generellt positivt till förslaget till handlingsplan och bedömer att den kan bidra till att Göteborg kan nå målet att inga områden ska betecknas som utsatta 2025. Handlingsplanen bör kompletteras med två ytterligare fokusområden: Ett som omfattar arbete, utbildning och entreprenörskap och ett som omfattar stadsutveckling. Bolaget identifierar dagens brist på framdrift vad gäller detaljplaner och bygglov samt genomförandekapacitet för bostäder men även utvecklingen av attraktiva och välfungerande lokala torg som ett av de största hindren för att få bort de särskilt utsatta områdena från polisens lista. Bolaget föreslår att BID eller BID-liknande samarbeten som till sin natur tar utgångspunkt i fastighetsägaransvar bör samordnas av Framtidenkoncernen och inte av socialförvaltningarna. Bolaget pekar också på vikten av att genomförandet av handlingsplanens insatser kopplas till koncernens genomförande av superförvaltning.
grundskolenämnden	tillstyrker	Grundskolenämnden instämmer i planens intentioner om en ambitionshöjning för att bryta den negativa utvecklingen i utsatta områden. Förvaltningen vill dock se ett starkare fokus på elever på lågstadiet (6 - 9 år), exempelvis genom ökad fritidshemsinskrivning och tidiga insatser för bättre språkutveckling. Dessutom behöver generella arbetsmarknadsinsatser lyftas fram bättre liksom insatser för bättre anknytning till arbetsmarknaden för äldre elever. Inte minst är handlingsplanens koppling till uppdrag i budget 2021 om kvalitet i undervisningen för elever som inte blir behöriga till gymnasiet viktig att synliggöra. Nämnden bedömer i huvudsak att förslaget om den utökade satsningen på Skolan som arena/Lights On är rimlig, förutsatt att övriga aktörer och samarbetspartners ser behov i området och kan prioritera arbetet. Utökad timplan bör fortsatt förbehållas årskurs fyra (och fem) på de enheter där förutsättningar finns. Nämnden bedömer att målet 2025 inte är realistiskt om planen på allvar ska ha effekt på situationen i de utsatta områdena. Förvaltningen menar att 2030 är ett bättre mål.
Higab AB	tillstyrker	Sammanfattningsvis står Higab bakom den föreslagna handlingsplanen med några få förslag rörande utveckling av föräldrautbildning, inkludera nämnder och styrelser som inte har direkt verksamhet i områdena att också göra en konsekvensbedömning av sina insatser, öka incitament för nyetablering av idrotts- och kulturlivet samt att insatser för förflyttning i försörjningskedjan fokuseras tydligare. Higab bör prioritera ny- och ombyggnation samt förvaltning av fastigheter i eller i närheten av de utsatta områdena och då med utgångspunkt i handlingsplanens fokusområden.
idrotts- och föreningsnämnden	tillstyrker	Idrotts- och föreningsnämnden är positiv till de insatser där nämnden utpekats som ansvarig och samordningsansvarig.

		Nämnden ser även möjlighet att bidra inom en rad andra insatser. Den ambitionsökning som planen innebär kräver utökade resurser. Att hantera målkonflikter och ekonomiska konsekvenser inom och mellan olika förvaltningar och bolag är avgörande för att insatserna ska få effekt.
kulturnämnden	tillstyrker	Kulturnämndens bedömning är att föreslagna insatser bidrar till att förbättra barns och ungas uppväxtvillkor, skapa trygghet i områdena och bidra till ökad tillit och delaktighet. Den ser positivt på att handlingsplanen bygger på redan befintligt arbete samt fokuserar på insatser staden har rådighet över. Möjlighet till genomförande av de insatser där kulturnämnden föreslås vara ansvarig är i hög utsträckning beroende av resurstillsättning. Nämndens bedömning är att bibliotek i utsatta områden kan utgöra demokratiska och öppna mötesplatser. Få mötesplatser finns i dessa områden idag samtidigt som biblioteksservice på plats skulle tillgodose ett behov. Den fysiska närvaron av biblioteket behöver kompletteras med uppsökande aktiviteter och möten utanför själva lokalen för att nå ut med verksamheten. Får kulturnämnden i uppdrag att etablera bibliotek i områden förutsätter det en stadigvarande utökning av kulturnämndens budgetram.
lokalnämnden	tillstyrker	Nämnden arbetar för att skapa rumsliga förutsättningar att kunna använda våra lokaler i enlighet med arbetet inom Skola som arena. Nämnden har under året kartlagt de fastigheter som ligger inom socialt utsatta områden så det finns förutsättningar att följa upp och styra med fokus på utsatta områden. Den genomförda kartläggningen möjliggör att prioritera utsatta områden i det strategiska underhållsarbetet. Under 2022 kommer nämnden att förstärka med en resurs för att möjliggöra ett tätare samarbete och högre delaktighet i platssamverkan och trygghetsarbete. Nämnden har de tekniska förutsättningar som krävs för utökad verksamhetstid. Ett ökat användande av lokaler och utemiljöer ger ett ökat slitage, vilket påverkar intervallet och därmed kostnaden för drift och underhåll. Det behövs en ansvarsbeskrivning gällande säkerhet och felanmälningar när skolan används på kvällstid eftersom enbart hyresgästen kan göra dessa anmälningar. Ansvarsbeskrivningen behöver även omfatta kostnader för reparation om något går sönder, vilket påverkar hyressättningen, oavsett vem som orsakat skadan som behöver repareras. Ökade kostnader för ventilation, värme med mera hamnar på hyresgästen.
nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning	tillstyrker	Nämnden bedömer att sysselsättning är en viktig pusselbit för att få bort utsatta områden vilket är ett perspektiv som saknas i handlingsplanen. Nämnden bedömer även att det man vill uppnå med handlingsplanen finns med i befintliga styrande dokument. Frågan om vad som gör skillnad med handlingsplanen utifrån de frågor som redan behandlas i andra styrande dokument bör utredas för att säkerställa att handlingsplanen blir ett kompletterande dokument till befintliga styrdokument.
nämnden för demokrati och medborgarservice	tillstyrker	Fokusområdet delaktighet och tillit behöver få en större tyngd i handlingsplanen. Även Göteborgs Stads ansvar för att säkerställa och främja alla människors lika värde och lika

		rättigheter samt skapa förutsättningar för en stad fri från rasism, behöver få ett tydligare fokus i handlingsplanen. Medborgarkontorens viktiga arbete och roll finns med och förvaltningen tydliggör hur de kan bidra utifrån sina förutsättningar. Romano Centers i Väst uppdrag för ökad romsk inkludering i samhället och Göteborgs Stads plan för arbetet med nationella minoritetsfrågor behöver få bättre bäring inom flera av de olika insatserna.
park- och naturnämnden	tillstyrker	Nämnden är positiv i sin helhet till förslaget till Göteborgs Stads handlingsplan för att inga områden ska vara utsatta 2025. För de insatser som park- och naturnämnden har ett ansvar för i handlingsplanen är arbetet till stora delar redan pågående. Hela nämndens uppdrag handlar om att skapa hållbara livsmiljöer i parker, naturområden och stadsrum och insatser för ökad trygghet och trivsel planeras och utförs inom samtliga avdelningar.
socialnämnd Centrum	tillstyrker	Nämnden bedömer att det är en välskrivna plan som lyfter angelägna insatser som på sikt kan bidra till att förbättra levnadsvillkoren i utsatta områden. De är väl förankrade i arbete som redan pågår i staden, vilket också planen lyfter som en framgångsfaktor för att uppnå resultat. Nämnden är positiv till de insatser som beskrivs i planen och välkomnar att det finns ett fokus på ett brett förebyggande arbete och att tidigt nå barn och unga och deras föräldrar. Men nämnden konstaterar också att mycket av det som planen lyfter redan hanteras genom uppdrag från kommunfullmäktige och i andra befintliga styrdokument i staden. Det finns redan styrning inom området och planen har i huvudsak föreslagit insatser som redan pågår i de utsatta områdena och många av dem är redan förankrade i befintliga styrande dokument.
socialnämnd Hisingen	tillstyrker	Handlingsplanen för att inga områden ska vara utsatta 2025 är en ambitiös plan som kommer att påverka många nämnder och styrelser arbete i Göteborg. Planen kräver ett brett samarbete mellan olika aktörer, såväl kommunala men även aktörer från det civila samhället och näringslivet. Det kan tyckas att tidsperspektivet är i det kortaste laget, men nämndens bedömning är att det är positivt att anta den utmaning som denna handlingsplan ger. Den samlade bedömningen är att socialnämnden Hisingen ställer sig positiv till handlingsplanen med tillägget att hänsyn måste tas till de kostnader som uppstår när ambitionsnivån höjs och för de kostnader som uppstår i andra delar av verksamheten.
socialnämnd Nordost	tillstyrker	Nämndens bedömning är att planens fokusområden är ändamålsenliga i relation till arbetet med att vända utvecklingen i de utsatta områdena. Däremot bedömer nämnden att de ekonomiska förutsättningarna som getts nämnden i nuvarande budget kommer påverka möjligheten att uppnå planens mål inom utsatt tid negativt. Därtill bedömer nämnden att det saknas beståndsdelar i planen som enligt forskare och myndigheter är betydelsefulla i sammanhanget. Därför finner nämnden att den aktuella planen inte är tillräckligt omfattande, och att de rent ekonomiska förutsättningarna kan komma att utgöra ett hinder för att uppnå målet att inga områden i staden ska klassas som särskilt utsatta redan år 2025. Nämnden föreslår

		således två alternativ till förändringar av planen: 1. Planens nuvarande form behålls men den ges ett nytt namn för att tydliggöra att dess inriktning är insatser för barn och unga i åldern 10–16 och deras vårdnadshavare. 2. Planen behåller sitt namn men utvidgas till att inkorporera två nya fokusområden: (1) Arbete och boende (2) hälsoaspekter med fokus på drog- och missbruksrelaterade frågor.
socialnämnd Sydväst	avstyrker	Nämnden anser att de insatser som beskrivs i planen är viktiga insatser för att vända utvecklingen i utsatta områden. Nämnden anser dock att planen har flera svagheter: <ul style="list-style-type: none"> • Insatserna är sannolikt inte tillräckliga för att uppnå målet 2025. • Fokusområdet arbetsmarknad saknas. • Insatser för systematiskt våldsförebyggande arbete saknas. • Planens inriktning på förebyggande insatser går inte i linje med planens tidsatta mål 2025. • Planen innehåller med enstaka undantag insatser som redan beskrivs i andra program, planer och strategier. • Flera av aktiviteterna och därmed de ekonomiska konsekvenserna är oklara. • Planen följer inte Göteborgs Stads kriterier för styrande dokument. <p>Sammantaget anser nämnden därför att handlingsplanen bör omarbetas.</p>
trafiknämnden	tillstyrker	Trafiknämndens bedömning är att handlingsplanen och dess inriktning skapar bättre förutsättningar för att vända utvecklingen i stadens utsatta områden. Trafiknämnden har ett utpekad ansvar för två av insatserna. Utöver dessa insatser föreslår trafiknämnden att planen även ska inkludera prioritering och synkronisering av investeringsåtgärder där det finns behov av att förbättra gestaltning och utformning på en plats som insats med syftet att öka attraktiviteten och tryggheten i ett område.
utbildningsnämnden	tillstyrker	Nämnden delar problembilden som beskrivs i utgångspunkterna för planen och bedömer att handlingsplanens insatser bidrar till att förbättra barns och ungas livsvillkor, att förbättra tryggheten samt ökad delaktighet i utsatta områden. Utbildningsnämnden har inte ansvar för samordning av någon av insatserna i handlingsplanen, ej heller egna uppdrag. Stadengemensamma Center för skolutveckling, Vägledningcentrums och Språkcentrum med modersmåls lärarna, deltar direkt i insatser inom grundskoleförvaltningen.
Kommunstyrelsens råd		
Funktionshinderrådet	tar inte ställning	Det är positivt att föreningslivet lyfts i aktiviteterna som en viktig samverkanspart men rådet efterfrågar stöd till föreningslivet för att det ska mäkta med att bidra i den omfattning som anges. Det är viktigt att de insatser som görs är långsiktiga då områdena under lång tid varit eftersatta.

		<p>Medskapandet är fundamentalt viktigt för att åstadkomma tillit och förändring. Nedmonteringen av samhällsservicen i områdena under lång tid har bidragit till utsattheten. Personer med funktionsnedsättning är i den här kontexten extremt utsatta. Därför krävs ett funktionsrättsperspektiv i handlingsplanen och dess aktiviteter.</p> <p>Reflektioner riktade till politiken: Politiken måste ställa krav på kompetens så att särskilt utsatta grupper uppmärksammas. Råden kan inte i slutskedet av ett arbete lösa sådana kompetensbortfall. Avslutningsvis konstateras att uppdraget att utplåna ojämlikheterna på fyra år är en (alltför?) ambitiös målsättning.</p>
HBTQ-rådet	tillstyrker	<p>HBTQ-rådet tillstyrker Göteborgs Stads handlingsplan för att inga områden ska vara utsatta 2025. Rådet anser dock att handlingsplanen saknar normkritiskt synsätt vilket osynliggör olika målgruppers utsatthet. Planen saknar analys av hbtq-personers särskilda utsatthet, vilket blir problematiskt eftersom detta påverkar synen på trygghet och säkerhet. Det är även viktigt att lyfta hbtq-ungdomars situation i skolan. De insatser som är riktade till skolan i handlingsplanen måste synliggöra hbtq-ungdomars särskilda utsatthet vilket kräver ett aktivt arbete för att skapa trygga skolmiljöer. Bland handlingsplanens indikatorer för barns och ungas uppväxtvillkor och fritid finns en som gäller andelen unga som är med i förening, klubb eller grupp. Detta kan vara en bristfällig indikator för unga hbtq-personer eftersom många i målgruppen inte är aktiva i föreningar eller liknande eftersom många av dessa miljöer kan upplevas som otrygga.</p>
Rådet för nationella minoriteterna romer	tillstyrker	<p>Handlingsplanens insatser bedöms bidra på ett konstruktivt sätt till att förbättra barns och ungas livsvillkor i utsatta områden – men rådet anser att de behöver kompletteras på viktiga områden för att målet ska kunna uppnås. Skolan som arena fyller en funktion för detta men det behövs också fritidsgårdar för icke-riktade aktiviteter. Fritidsgårdarna måste vara tillgängliga och kunna hantera förutsättningarna som finns i socioekonomiskt eftersatta områden. Det behövs fler brobyggare och/eller familjepedagoger i skolan, samt även inom andra områden. Det behövs också tidiga insatser för att identifiera barn med särskilda behov och resurser för att de ska få det stöd de behöver för att klara skolan. Eftersom många människor har låg tillit till socialtjänsten kan ett samarbete med civilsamhälle behövas angående föräldrakurser för att nå de familjer som behöver dem mest.</p> <p>Handlingsplanens insatser bedöms bidra positivt men behöver kompletteras för att målet ska uppnås. För att öka delaktigheten är det viktigt att stärka tilliten i relationen mellan offentliga verksamheter/tjänstepersoner och invånare. Det gäller inte minst socialtjänst och skola, för att människor ska se dem som stöd och våga söka hjälp. För att åstadkomma det behövs ett förebyggande och relationsskapande arbete där tjänstepersoner möter invånare och skapar förståelse för hur kommunen och verksamheten fungerar och hur och var stöd kan sökas. Detta kan mycket</p>

		väl göras i samverkan med civilsamhället. Personer som känner otrygghet i mötet med myndigheter vänder sig hellre till aktörer som uppfattas som ofarliga, det kan vara personal på fritidsgården, medborgarkontoret eller föreningsrepresentanter. För att stärka tilliten behöver de offentliga verksamheterna som socialtjänsten och skolan också utveckla sitt bemötande för att människor ska känna sig sedda och respekterade, för att åstadkomma detta behövs utbildning och träning för stadens anställda.
Sverigefinska rådet	tar inte ställning	Planen har en tydlig målsättning och strategi. Trygghetsvandringar lyfts som en möjlig metod, samt vikten av att säkerställa att information på finska görs tillgänglig på medborgarkontor och bibliotek.
Ungdomsfullmäktige	tillstyrker	Det är viktigt att barn och ungdomar inte definieras utifrån var vi bor. Vi måste ändra synen på utsatta områden och människorna som bor där. Vi måste också ändra på en hel del i dessa områden. Varje skola ska vara den bästa skolan. Utökad timplan i skolan är ett sätt att få fullständiga betyg men då är det viktigt att komma ihåg att jobba mot stress och låta barn vila. UF har erfarenheter av att jobba med skolan som arena på Sjumilaskolan. Vi tycker att det är viktigt att utveckla detta arbete. Förslaget om bibliotek och medborgarkontor i alla områden är bra, det ska vara lättillgängligt. Att biblioteken erbjuder studiestöd är viktigt! Särskilt för trångbodda barn. Vi vill inte bara se läxhjälp till de barn som har svårt att klara skolan utan också att vuxna ser, uppmuntrar och hjälper studiemotiverade barn. Vi tycker också att det är bra om bibliotekarien får syssla med böcker och så kan man anställa andra som hjälper till med frågor som har med t ex service att göra. Medborgarkontor bör även fokusera på att ge unga hjälp med att känna till det man inte vet, men borde veta, t ex att det finns bostadskö. Skola och föreningsliv är viktiga stöd till barn i ekonomiska svårigheter. Utbildning kan ge en chans till ett annat liv. Samhörighet och tillit till gruppen bygger man ofta inom t ex idrottsrörelsen. Lita på eleverna och ge dem förtroende så blir det bättre! Det installerades TV-apparater för nyheter i Bergsjöskolan. Alla sa att de skulle förstöras men det visade sig att eleverna tog hand om utrustningen. Men när det gäller äldre barn, ändras frågorna, vad som är viktigt, och här vill vi särskilt lyfta psykisk ohälsa. Stöd till föräldrar är bra men de som behöver stödet mest har ofta svårt att få informationen. Det kan vara problem med språket ibland och information behöver finnas på flera språk.
övriga		
Arbetsförmedlingen		Göteborgs stads handlingsplan är en bra grund för att lyfta vilka insatser som kommunen vill göra för att inga områden ska vara utsatta 2025. Arbetsförmedlingen ser dock att den kan bli ännu tydligare och mer träffsäker för att för att lyckas och framförallt för att lyckas redan till 2025. Arbetsförmedlingen ser utifrån myndighetens uppdrag att kommunen tydligare skulle kunna beskriva och lägga nya uppdrag om insatser till grundskoleförvaltningen men också till andra förvaltningar inom kommunen för att hantera ett

		<p>multikomplext problem så bra som möjligt. För att få en så träffsäker handlingsplan som möjligt ska Arbetsförmedlingens rekommendationer till Göteborgs stad ses utifrån myndighetens uppdrag. Myndighetens svar bygger också på perspektivet att arbete och stadigvarande etablering på arbetsmarknaden är de viktigaste faktorerna för att bryta social utsatthet för enskilda individer och i sin tur hela områden. Myndigheten anser att Göteborgs Stads handlingsplan behöver ett mer långsiktigt perspektiv för att dels lyfta områdena ur social utsatthet, dels behålla samt förvalta framgångsfaktorerna så att områdena inte riskerar att åter hamna på Polismyndighetens lista över utsatta områden.</p>
Biblioteksvännerna i Biskopsgården	tillstyrker	<p>Vår helhetsbedömning är att de föreslagna insatserna i de tre fokusområdena är bra men inte tillräckliga. Ett viktigt fokusområde som saknas helt i handlingsplanen är satsning på jobb för unga och vuxna i stadens utsatta områden. Vi välkomnar alla de föreslagna insatserna i handlingsplanen för att förbättra barns och ungas uppväxtvillkor, öka säkerhet och trygghet samt öka inflytande, delaktighet och tillit. Vi är glada över att samverka med föreningslivet lyfts fram i alla tre fokusområden. Det behövs en långsiktig och bred satsning på föreningslivet i utsatta områden så att föreningarna kan engagera fler i föreningslivet, anställa personal och erbjuda kostnadsfria aktiviteter för barn och unga med tanke på den stora socioekonomiska utsattheten. Förslaget om fler bibliotek och medborgarkontor i stadens utsatta områden välkomnar vi med öppna armar. Staden behöver möta den akuta bristen på föreningslokaler, kulturarenor och mötesplatser i Biskopsgården. Skola som arena är en bra insats men det räcker inte för att möta behovet. Samtidigt ser vi lokaler gapa tomma i Biskopsgården. De tomma lokalerna står i bjärt kontrast till Framtidens satsning på att inga områden ska vara utsatta 2025 och den efterfrågade samverka med föreningslivet.</p>
Fastighetsägarna		<p>Fastighetsägarna bedömer inte att handlingsplanen kommer att bidra till att vända utvecklingen i stadens utsatta områden och till att målet uppnås, eftersom insatserna inte påverkar inflytandet från kriminella nätverk. Insatserna i handlingsplanen är att betrakta som generella och därmed verkningsfulla i områden utan kriminell etablering eller i mindre omfattning påbörjad kriminell etablering. En inriktning på förebyggande insatser i åldern 10–16 år bedömer vi är för sent. Den samlade erfarenheten bland ungdomsarbetare och polis är att åldern 10–11 är en kritisk ålder när det gäller vägval mellan en kriminell livsstil eller icke kriminell livsstil. Därmed bör de förebyggande generella insatserna riktas mot barn i åldern 6–10 år och de riktade insatserna i åldern 11–16. Det är av största vikt att också ha riktade insatser för flickor.</p> <p>De insatser som nämns avseende barnens fritid och öppen skola kan slå väldigt olika beroende vem som leder arbetet. Det har visat sig att personer utan kunskaper om de olika områdenas lokala problematik, kan göra mer skada än nytta då de kriminella kan utnyttja okunskapen för att skapa arenor</p>

	<p>för rekrytering. Generellt har föräldrarna huvudansvaret för att se till att barnen har en meningsfull och aktiv fritid. Samma sak gäller lokala föreningar. Vägen till barnens fritid borde gå via att motivera föräldrar att motivera sina barn. Allt offentligt rum i ett utsatt område logiskt sett är en latent kriminell miljö. Om dessa avses instämmer vi i att barnen inte bör vistas i den miljön, om vi inte samtidigt arbetar med att öka närvaron av positiva vuxna/föräldrar i utemiljön.</p> <p>Vi behöver även ha insatser och en plan för arbete mot negativa attityder mot representanter för det ordinarie systemet samt arbeta med demokratiseringsprocesser. Eftersom forskning visar att föräldrars attityder mot myndigheter är viktigt för hur sedan deras barn tolkar samhället. Därför bör de samhällsorienterande inslagen för vuxna vara obligatoriska och inte frivilliga. Detsamma gäller föräldrautbildningar. Dessa utbildningar ska innefatta kunskap om gängen och deras rekrytering, hur viktig en meningsfull fritid för barnen är och hur viktigt det är att föräldrarna kan språket och att orientera sig i samhället för att stötta och leda sina barn rätt.</p> <p>När det gäller sysselsättning/arbete som metod mot kriminalitet finns anledning till eftertanke. Eftersom det inte finns något stöd för att de gängkriminella upphör med sin kriminalitet i och med att de får arbete. Däremot har vi flertalet exempel på omfattande problematik gällande säkerhet och droghandel på arbetsplatser där gängkriminella har fått arbete.</p>
Hyresgästföreningen	<p>Vår uppfattning är att insatsen som syftar till att barn går ut grundskolan med godkända betyg är bland de viktigaste i handlingsplanen, och att den snabbt kommer på plats. Att i handlingsplanen föreslå att en plan skall tas fram för hur grundskolorna i utsatta områden skall bli mer attraktiva, och att den planen skall hinna få effekt redan till 2025 känns inte rimligt. Skolan är segregerad. Det är i sig ett resultat av den boendesegregation som finns i Göteborg. För att bryta skolsegregationen måste bostadssegregationen brytas.</p> <p>Att stärka föräldrar känns som en av de viktigaste insatserna i denna handlingsplan. Insatsen kan dock av många uppfattas utpekande och av det skälet svår att rekrytera till. Vi tror också att annan än kommunen kan utföra en sådan här verksamhet. Exempelvis skulle studieförbundet/folkhögskolor kunna spela en viktig roll i detta sammanhang. Vi anser också att målgruppen för den här insatsen bör vidgas. Börja tidigare.</p> <p>Viktigt att lägesbilden innehåller röster från människor som själva lever och bor på platsen. Helhetsansvar för platser måste till för att få till ett lyft för ett helt område</p> <p>Insatsen med bemanning i och i anslutning till idrottshallar är den insats som skattats högst i de olika sammanhang när Hyresgästföreningen processat handlingsplanen för utsatta områden. Upprätta IOP med organisationer som vill och kan fylla en roll. Här ser vi också att de kvartersloker som ofta</p>

		<p>finns i bostadsområdena kan spela en viktigare roll än vad de oftast gör idag. Tillsammans med oss och berörd fastighetsägare kan vi ta fram en plan för hur vi tillgängliggör dem för fler, oftare.</p> <p>Att från början involvera de som bor, lever och verkar på platsen är nyckeln. När det kommer till samverkan är det dock viktigt att detta sker på rätt sätt så inte ansvar läggs över på ideella krafter som de inte mäktar med att bära, har rätt kompetens för eller reella möjligheter att utföra. Samverkan måste leda till att skapa mervärden för målgruppen, kommunen och civilsamhällspartnern. Det får inte vara en ”billigare variant” av det kommunen gjort själva. I förslaget omnämns också många parter inom kommunen som tillsammans bär ansvar för detta. Arbetet bör samordnas för att undvika förvirring och spretighet. Lokala krafter skall ha en ingång till kommunen och inte behöva genomföra en mindre utredning för att få tag på rätt personer eller funktion. Vi noterar att det sker en förflyttning av ansvar och resurser mellan kommunen och Göteborgs allmännyttan. Vi är inte helt säkra på att vår allmännyttan är bättre lämpade att exempelvis jobba med skolan eller barn och unga på fritiden än kommunen.</p>
Polisen		<p>De insatser som omnämns i handlingsplanen bedöms förbättra barns livsvillkor och tryggheten i Göteborgs utsatta områden. Utifrån ambitionshöjningen att inte bara få bort de Särskilt utsatta utan även risk- och utsatta områden så anser Polisområde Storgöteborg att det behövs ytterligare satsningar. De nämnda insatserna bedöms kunna bidra i syfte att främja kunskapsbildning och gränsöverskridande interaktion och därmed stärka både individers och gruppers inflytande, delaktighet och tillit. Polisområde Storgöteborg är dock tveksamma till att insatserna är tillräckliga för att åstadkomma varaktiga positiva förändringar. Fokusgrupp barn 10 - 16 år är bra men bör innefatta ännu tidigare insatser även mot lågstadiet samt förskolan. Med anledning av stadens handlingsplan för att stoppa nyrekrytering och vikten av tidiga insatser bör ett större fokus läggas på dessa insatser. Polisen i Storgöteborg ser det som prioriterat att få igång Trygg i arbetet efter stadens omorganisation, både på central och lokal nivå.</p>
Räddningsmissionen		<p>Räddningsmissionen anser att civilsamhället kan ta och ska ges ansvar kring skola och insatser i utsatta områden och att se civilsamhället få och tar ansvar för att leda och styra koncept som Skola som arena. Vi föreslår att grundskoleförvaltningen får i uppdrag att utforma en strategi för studiero som garanterar barns trygghet samt en studiefrämjande miljö. I detta arbete vill vi att Räddningsmissionen bjuds in till samtal tillsammans med övriga barnrättsorganisationer som är verksamma i Göteborg för att se hur vi kan bidra. Grundskoleförvaltningen bör få ett uppdrag att initiera en utvärdering samt kvalitetssäkring av insatser som ges kring Skola som Arena, särskilt med avseende på studiestödjande insatser. Kvalitetssäkringen ska ske tillsammans med ideell sektor och inte som en kontroll av</p>

		<p>densamma. Vi anser att det är viktigt att bostadsbolagen får en betydande roll och ansvar för att lyfta utsatta områden. Vi tror på fastighetsbolag som verkar lokalt och skulle gärna se att stadens allmännyttan organiserar sig med Gårdstensbostäder som förlaga, där hela bolaget finns i en enda stadsdel. Ett sådant sätt att organisera allmännyttan har många fördelar, bland annat skapar det en närhet mellan ytterst ledning och de som bor i området.</p>
SOS Barnbyar		<p>SOS Barnbyars generella bedömning är att handlingsplanen täcker många viktiga områden. Handlingsplanen bör dock delas i en kortsiktig och en långsiktig plan. Den långsiktiga planen bör sträcka sig tills vidare medan den kortsiktiga planen å sin sida bör förlängas och gälla till och med 2030. Vi önskar även se i handlingsplanen en tydlig formulering om hur man tänker koppla till barnperspektivet i detta arbete med tanke på att Barnkonventionen numera är lag i Sverige.</p> <p>Vidare föreslår vi att handlingsplanen innefattar åtgärder gällande lärartäthet, rekrytering och behållandet av legitimerade och kompetenta lärare i skolor i utsatta områden. Ett förslag är att handlingsplanen därför innehåller en skrivelse om samordning mellan socialnämnder inom Göteborgs stad samt grundskolenämnden, utbildningsnämnden och nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning för att försäkra sig att utmaningarna som är kopplade till skolor i utsatta områden tas med i detta arbete.</p> <p>Slutligen vill vi i vårt remissvar även lyfta behovet av stöd till unga vuxna som lämnat samhällsvård som delvis växt upp i dessa områden. Många av dessa behöver fortsatt hjälp och bör erbjudas ett individuellt och anpassat stöd under övergången för att säkerställa långsiktiga positiva resultat.</p>
Studieförbunden		<p>Större fokus skulle kunna läggas på föräldrarnas välmående. Inom fokusområde 1 (Barns och ungas uppväxtvillkor) är det endast en insats som riktar sig mot föräldrarna, och denna insats rör föräldrautbildningar. Studieförbunden ser att föräldrarnas generella livsvillkor och bildningsnivå är mycket viktiga för att barnen ska ha en trygg uppväxt och lyckas i skolan. Här kan folkbildningsinsatser, bland annat inom ramen för de tio studieförbundens verksamhet, vara ett viktigt komplement. Som aktörer fristående från staten har studieförbunden större möjlighet att bygga tillitsfulla relationer även med de med en initial misstro, vilket kan vara en särskild fördel i arbetet med föräldrastöd. Vi rekommenderar att staden utökar sin samverkan med studieförbunden, speciellt i de utsatta områdena. Studieförbunden vill tillägga att även civilsamhället, i form av studieförbund och föreningsliv, är en viktig aktör att få med i en sådan platsamverkan, utöver kommunala instanser och fastighetsägare. Vi instämmer i planens antagande att ökat inflytande, delaktighet och tillit hos invånarna kan uppnås genom att stötta och samverka med föreningar. Studieförbunden kan, med sitt breda kontaktnät inom civilsamhället och sin lokala förankring i stadens utsatta</p>

		områden, sannolikt nå individer som Arbetsförmedlingen och kommunala instanser har svårt att nå. Vi vill lyfta möjligheten till samverkan mellan Integrationscentrum och studieförbunden.
Unizon		Unizon ställer sig generellt positiva till förslagen men saknar ett verklighetsbaserat underlag. För att åtgärda de problem som handlingsplanen definierar så måste det framgå vilka som löper risk att hamna i gängkriminalitet och vilka som <i>är</i> kriminella och utgör en fara för alla i de utsatta områdena. Det är pojkar och män. Enligt forskning så är det endast 5 – 10 procent av alla individer inom organiserad brottslighet som är kvinnor.
övriga yttranden		
Tidigt föräldrastöd		Stödet till föräldrarna behöver ges från det att barnen är små och att det trots allt är de tidiga och förebyggande insatserna som är av störst betydelse. Satsa på en pedagogisk och språklig kompetensökning för personal i förskolan i utsatta områden. Kursen Förälder i nytt land är bra, och behöver erbjudas föräldrar med barn i åldern 0 - 6 år, på deras modersmål, på varje familjecentral i utsatta områden En svag tillit mellan föräldrar i utsatta områden, samt rädsla för socialtjänsten, är ett stort problem. Därigenom vill föräldrar inte söka stöd i ett tidigt skede, när problem med deras barn lättare skulle kunna åtgärdas. Sociala insatser måste användas för att öka tilliten och komma föräldrarna till mötes i ett tidigt skede, inte bara riktas till de barn och ungdomar som uppvisar ett kriminellt beteende.

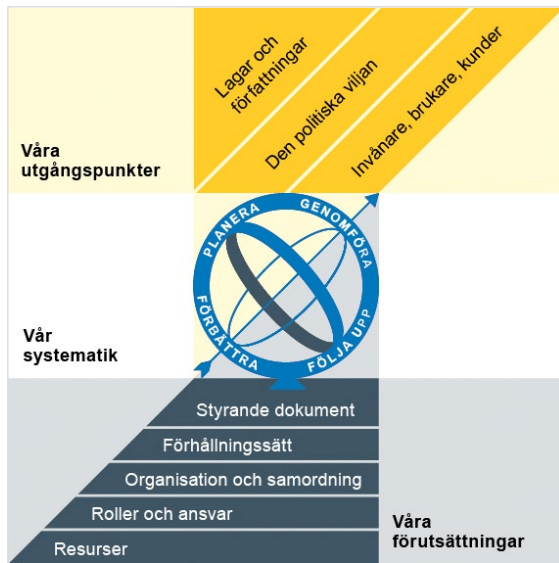
Göteborgs
Stad

Göteborgs Stads handlingsplan för att inga områden ska vara utsatta 2025

Planerande styrande dokument

Vision
Program
► Plan

Göteborgs Stads styrsystem

Utgångspunkterna för styrningen av Göteborgs Stad är lagar och författningar, den politiska viljan och stadens invånare, brukare och kunder. För att förverkliga utgångspunkterna behövs förutsättningar av olika slag. Stadens politiker har möjlighet att genom styrande dokument beskriva hur de vill realisera den politiska viljan. Inom Göteborgs Stad gäller de styrande dokument som antas av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Därutöver fastställer nämnder och bolagsstyrelser egna styrande dokument för sin egen verksamhet. Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade styrande dokumentet för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser.

Om Göteborgs Stads styrande dokument

Göteborgs Stads styrande dokument är våra förutsättningar för att vi ska göra rätt saker på rätt sätt. De anger vad nämnder/styrelser och förvaltningar/bolag ska göra, vem som ska göra det och hur det ska göras. Styrande dokument är samlingsbegreppet för dessa dokument.

Stadens grundläggande principer såsom demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering omsätts i praktisk verksamhet genom att de integreras i stadens ordinarie beslutsprocesser. Beredning av och beslut om styrande dokument har en stor betydelse för förverkligandet av dessa principer i stadens verksamheter.

De styrande dokumenten ska göra det tydligt både för organisationen och för invånare, brukare, kunder, leverantörer, samarbetspartners och andra intressenter vad som förväntas av förvaltningar och bolag. De styrande dokumenten ligger till grund för att utkräva ansvar när vi inte arbetar i enlighet med vad som är beslutat.

Styrande dokument			
Kommunala föreskrifter		Planerande och reglerande styrande dokument	
Normgivning mot enskild	Riktade styrande dokument	Planerande styrande dokument	Reglerande styrande dokument

Beslutad av: Kommunfullmäktige	Gäller för: Utpekade nämnder och styrelser i Göteborgs Stad	Diarienummer: 1669/20	Datum och paragraf för beslutet: [Text]
Dokumentsort: Plan	Giltighetstid: 2022 - 2025	Senast reviderad: [Datum]	Dokumentansvarig: Stadsledningskontoret, avdelning samhällsutveckling, avdelningschef

Bilagor:

Bilaga 1: Styrande dokument, bilaga 2: Indikatorer, bilaga 3: Preventionspyramiden

---

Innehåll

Inledning	4
Syftet med denna plan	4
Vem omfattas av planen	4
Giltighetstid	4
Bakgrund	4
Koppling till andra styrande dokument	4
Stödjande dokument	5
Implementering och genomförande	5
Uppföljning av denna plan	5
Utgångspunkter för Göteborgs Stads handlingsplan för att inga områden ska vara utsatta 2025	6
Definition av utsatta områden	7
Planens mål	8
Flera styrande dokument – samma mål	8
Planen	9
Fokusområden och insatser	9
Fokusområde 1: Barns och ungas uppväxtvillkor	9
Insatser	10
Fokusområde 2: Grundläggande säkerhet och trygghet	17
Insatser	18
Fokusområde 3: Inflytande, delaktighet och tillit	21
Insatser	21

Inledning

Syftet med denna plan

Handlingsplanens syfte är att skapa förutsättningar för nämnder och styrelser att genomföra och utveckla insatser som på olika sätt bidrar till att utvecklingen i stadens utsatta områden vänds och att inga områden klassas som särskilt utsatta år 2025.

Vem omfattas av planen

Planen gäller för socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, nämnden för demokrati och medborgarservice, kulturnämnden, idrotts- och föreningsnämnden, förskolenämnden, grundskolenämnden, utbildningsnämnden, nämnden för arbetsmarknad- och vuxenutbildning, fastighetsnämnden, byggnadsnämnden, lokalnämnden, park- och naturnämnden, trafiknämnden samt styrelserna för Förvaltnings AB Framtiden inklusive Göteborgslokaler samt Higab AB och Business Region Göteborg AB.

Giltighetstid

Denna plan gäller för perioden 2022 till 2025.

Bakgrund

Kommunfullmäktige gav i budget 2021 kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med berörda nämnder och styrelser ta fram en handlingsplan för att inga områden ska vara utsatta områden 2025.

Koppling till andra styrande dokument

Det finns flera program och planer bland stadens styrande dokument som syftar till att motverka förhållanden och företeelser som på olika sätt bidrar till att ett område räknas som utsatt. De dokument som innehåller jämlikhetsfrämjande, trygghetsskapande och brottsförebyggande åtgärder är relevanta för att vända utvecklingen i de utsatta områdena. De insatser som beskrivs i dokument som rör våldsbejakande extremism, hedersrelaterat våld och förtryck och andra företeelser som bidrar till utsatthet, ska utföras av de nämnder och styrelser som har ansvar för genomförandet och prioriteras i de utsatta områdena. Förutom de av kommunfullmäktige fattade beslut om åtgärder som gäller hela staden, kan respektive nämnd och styrelse ha beslutat om strategier och planer som styr den egna verksamheten och som är angelägna att följa för att målet med denna handlingsplan ska uppnås. Till dessa hör framför allt Framtidenkoncernens strategi för utvecklingsområden 2020-2030 som riktar sig till Förvaltnings AB Framtiden och dess dotterbolag.

Människor som bor och lever i utsatta områden har samma rätt till kommunal service som övriga göteborgare och kommer i kontakt med de flesta av stadens verksamheter. I bilaga 1 ges en överblick över de stadenövergripande dokument vars insatser har betydelse för att bidra till målet att inga områden ska vara utsatta. Vissa av dem har som syfte att motverka en del av de kriterier som utgör ett utsatt område. En följsamhet till dessa planer och program är en förutsättning för att vända utvecklingen i utsatta områden.

Stödjande dokument

Följande dokument har använts vid framtagandet av handlingsplanen och stödjer handlingsplanens insatser:

- Överenskommelse mellan Göteborgs Stad och civilsamhällets organisationer
- 34-punktsprogrammet – regeringens åtgärder mot gängkriminalitet
- Kriminell påverkan i lokalsamhället – en lägesbild av utvecklingen i utsatta områden
- Regeringens långsiktiga reformprogram för minskad segregation år 2017 – 2025
- Regeringens långsiktiga strategi för att minska och motverka segregation
- Gerell, Hallin, Nivall och Westerdahl (2020) Att vända utvecklingen – från utsatta områden till trygghet och delaktighet
- Roelofs och Salonen (2019) Insatser i utsatta områden

Implementering och genomförande

Varje nämnd och styrelse med utpekad ansvar i handlingsplanen ansvarar för implementeringen i den egna organisationen och genomförandet av respektive insats. Nämnder och styrelser med utpekad samordningsansvar ansvarar för samordningen av respektive insats. Kommunstyrelsen ansvarar för att stödja en samlad implementering, genomförande och samordning av handlingsplanen som helhet och andra näraliggande styrande dokument.

Uppföljning av denna plan

Kommunstyrelsen får i uppdrag att ansvara för en samlad uppföljning av Göteborgs Stads handlingsplan för att inga områden ska vara utsatta 2025 och andra näraliggande styrande dokument som bidrar till målet. Uppföljning ska göras en gång per år och rapporteras till kommunfullmäktige i ordinarie uppföljningsprocess.

Uppföljning gällande denna handlingsplan ska göras avseende måluppfyllelse för ett antal indikatorer, se bilaga 2. Utöver dessa kan det finnas indikatorer i andra planer och program som visar på måluppfyllelsen att inga områden ska vara utsatta och som bidrar till den samlade uppföljningen. I uppföljningen ska underlag samlas in på ett sådant sätt att det är möjligt att göra analyser utifrån diskrimineringsgrunderna.

Utgångspunkter för Göteborgs Stads handlingsplan för att inga områden ska vara utsatta 2025

Handlingsplanen syftar till att nå målet att inga områden i staden ska vara utsatta, risk- eller särskilt utsatta områden år 2025. För att nå målet krävs trygghetsskapande och brottsförebyggande åtgärder men lika viktiga är åtgärder som minskar och motverkar segregationen och ökar jämlikheten. Handlingsplanen är en av de viktiga byggstenar som tillsammans med näraliggande styrande dokument utgör stadens kraftsamling mot de kriterier som skapar utsatta områden.

Göteborgs Stads åtgärder mot segregation och för ökad jämlikhet är en förutsättning för att det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet ska ge resultat.

Handlingsplanen har därför tagit avstamp i Göteborgs Stads program och plan för en jämlik stad vars mål och strategier bidrar till att förbättra människors livsvillkor, hälsa och socioekonomiska förutsättningar. Detta utgör en viktig grund för att vända utvecklingen i de utsatta områdena, men är inte tillräckligt. Staden måste också utföra åtgärder mot de företeelser som gör att ett område av polisen klassas som utsatt. Därför kommer det också att finnas en handlingsplan för att stoppa nyrekrytering, gängkriminalitet och utveckling av parallella samhällen. Dessa båda handlingsplaner är tänkta att komplettera varandra. Båda utgår också från strategier i det trygghetsskapande och brottsförebyggande programmet.

Handlingsplanen framhåller insatser som kommunen har rådighet över och som i vissa fall redan pågår. Syftet är att i de utsatta områdena förstärka, utöka och utveckla dessa insatser men också att initiera nya åtgärder. Arbetet med att vända utvecklingen i de utsatta områdena behöver ske lokalt. Det pågår redan flera aktiviteter i områdena som bidrar till att målet kan uppnås. Arbetet bedrivs såväl i stadens som i andra aktörers regi samt i samverkan mellan staden och andra aktörer. För att målet ska kunna nås inom utsatt tid krävs en fungerande samverkan mellan stadens förvaltningar och bolag och mellan staden och andra aktörer.

Handlingsplanens fokus ligger främst på barn och unga och deras föräldrar, med en prioritering på barn mellan 6 och 15 år. Orsaken till detta fokus är att barn och unga i grundskoleålder löper störst risk att rekryteras till kriminella gäng samtidigt som kommunen har en större möjlighet att påverka dem, då de fortfarande omfattas av skolplikt och därmed kan nås genom skolan. Det är också den åldersgrupp som det finns bäst förutsättningar att påverka inom den tidsperiod som planen gäller men även på längre sikt.

För att öka förutsättningarna att nå målet inom utsatt tid innehåller planen i huvudsak insatser som bygger på det arbete som redan pågår i de utsatta områdena. Det finns större möjligheter att uppnå resultat inom plantiden om befintliga insatser förstärks, utökas och utvecklas. I stadens verksamheter pågår arbete som bidrar till att uppnå målet och som behöver fortsätta även om det inte finns med som insatser i handlingsplanen. För att förhindra att utvecklingen i områdena avstannar efter 2025 och att utsattheten sprider sig till andra områden, behöver det också ske ett långsiktigt arbete i staden. Det arbetet omfattas inte av denna handlingsplan.

Det är polisen som gör bedömningen om ett område är utsatt och i vilken omfattning. Staden behöver därför kraftsamla i alla utsatta områden för att förbättra förutsättningarna i de särskilt utsatta områdena likväl som att förhindra att situationen förvärras i de utsatta och riskområdena. I det fall ett område inte längre bedöms vara utsatt enligt polisens lägesbild bör stadens insatser fortgå planperioden ut för att inte riskera att situationen i området försämras. Om ett nytt område tillkommer bör insatser i det området påbörjas omgående.

Definition av utsatta områden

Det finns flera benämningar på områden som anses vara utsatta, exempelvis utanförskapsområden, segregerade områden och utsatta områden. Olika myndigheter och aktörer tar fram begrepp och definitioner med olika metoder och för olika syften. Det gör att de olika benämningarna inte alltid belyser samma aspekter av utsatthet.

Uppdraget i budget 2021 att ta fram denna handlingsplan utgår från polisens definition av utsatta områden, varför dessa begrepp används i planen. När polisen använder begreppen utsatt, risk- eller särskilt utsatt område avses bostadsområden där kriminella nätverk i olika grad har påverkan på lokalsamhället. Med utsatt i denna betydelse avses att de boende påverkas negativt, antingen direkt på grund av brottslighet eller extremistisk verksamhet eller indirekt genom de konsekvenser detta leder till såsom otrygghet och rädsla.

Polisens definition ingår i deras nationella lägesbild som tas fram av underrättelseenheten vid Nationella operativa avdelningen (Noa) genom en analys av de områden som inrapporteras av Sveriges lokalpolisområden. Analysen består av en bedömning av graden av utsatthet utifrån fyra kriterier:

- De boendes benägenhet att delta i rättsprocessen
- Polisens möjlighet att utföra sitt uppdrag
- Eventuella parallella samhällsstrukturer
- Extremism, främst våldsbejakande islamistisk extremism

Samtliga områden har också gemensamt att de har en låg socioekonomisk status.

När begreppet utsatta områden används i denna handlingsplan syftar det på alla tre nivåerna av utsatthet för att underlätta läsningen.

Utsatta områden

Ett utsatt område är ett geografiskt avgränsat område som karaktäriseras av en låg socioekonomisk status där de kriminella har inverkan på lokalsamhället. Påverkan kan utgöras av direkta påtryckningar, exempelvis genom hot och utpressning, eller indirekta, som till exempel narkotikahandel och offentliga våldshandlingar. Effekten blir att de boende i området upplever otrygghet, vilket i sin tur leder till en minskad benägenhet att anmäla brott och medverka i rättsprocessen.

Särskilt utsatta områden

Ett särskilt utsatt område kännetecknas av en allmän obenägenhet att delta i rättsprocessen. Det kan även förekomma systematiska hot och våldshandlingar mot vittnen, målsägare och anmälare i området. Ett särskilt utsatt område inbegriper även i viss mån parallella samhällsstrukturer, extremism såsom systematiska kränkningar av religionsfriheten eller starkt fundamentalistiskt inflytande som begränsar människors fri- och rättigheter samt en hög koncentration av kriminella. En ytterligare försvårande uppgift är om det ligger andra utsatta områden i nära anslutning till ett särskilt utsatt område. Då finns det risk för samverkan mellan kriminella personer eller nätverk från mer än ett område.

Riskområden

Det har även gått att identifiera en mellannivå som kallas riskområde, vilket är ett område som uppfyller samtliga kriterier för ett utsatt område men inte riktigt når upp till de kriterier som kännetecknar ett särskilt utsatt område. Läget är dock så alarmerande att det finns en överhängande risk att området riskerar att bli särskilt utsatt om inte adekvata åtgärder sätts in.

Planens mål

Målet för denna handlingsplan är att Göteborg inte ska ha några utsatta områden år 2025. Delmål är att staden inte ska ha några särskilt utsatta områden, att utvecklingen ska ha vänt i samtliga områden som idag finns på polisens lista samt att inga nya områden ska ha tillkommit.

Flera styrande dokument – samma mål

För att vända utvecklingen i utsatta områden måste många aktörer arbeta tillsammans utifrån ett brett samhällsperspektiv. Aktörerna behöver få de förutsättningar som krävs för att livsvillkoren för boende i de utsatta områdena ska förbättras. Institutioner som skola, förskola, socialtjänst, sjukvård, polis, ansvarstagande fastighetsägare och ett väl fungerande civilsamhälle är avgörande för trygghet, hälsa och goda livsvillkor.

En teoretisk utgångspunkt i det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet är en uppdelning utifrån preventionsnivåer. Det handlar om generella, selektiva och indikerade åtgärder. Generella åtgärder riktar sig till alla invånare och platser där de bor, verkar och som de besöker. Selektiva åtgärder fokuseras till riskgrupper, individer eller särskilt brottsdrabbade platser och indikerade åtgärder till dem som har begått eller drabbats av brott tidigare. Insatserna som staden ska utföra för att vända utvecklingen i utsatta områden behöver rikta sig mot alla nivåer. Handlingsplanen för att inga områden ska vara utsatta 2025 fokuserar på generella insatser som riktar sig till alla som bor i Göteborgs Stads utsatta områden men också på selektiva insatser till barn och unga och föräldrar i utsatta områden. Andra styrande dokument inom området fokuserar på flera eller andra nivåer. Exempel på närliggande program och planer och deras förhållande till insatserna framgår av bilden på preventionspyramiden i bilaga 3.

Planen

Fokusområden och insatser

Göteborgs Stads nämnder och styrelser utför inom ramen för sina grunduppdrag varje dag viktigt förebyggande och främjande arbete som på olika sätt bidrar till målet att inga områden ska vara utsatta.

Handlingsplanen har tagit fasta på de mål, fokusområden och strategier som beskrivs i Göteborgs Stads program för en jämlik stad och förslaget om Göteborgs Stads trygghetsskapande och brottsförebyggande program.

Mot bakgrund av forskning och regeringens reformprogram för att minska segregation, utgår handlingsplanen från tre fokusområden som behöver stärkas och utvecklas för att motverka utsatthet och kriminalitet i bostadsområden:

- Barns och ungas uppväxtvillkor
- Grundläggande säkerhet och trygghet
- Inflytande, delaktighet och tillit

Utöver ovanstående fokusområden bidrar andra program och planer inom det trygghetsskapande, brottsförebyggande och jämlikhetsfrämjande området till måluppfyllelse. Bland dessa kan nämnas Göteborgs Stads program för bostadsförsörjning och Göteborgs Stads översiktsplan som båda bidrar till att skapa hållbara bostäder och livsmiljöer för människor som lever i Göteborg. Att ha en trygg och tillräckligt stor bostad är en förutsättning för goda livsvillkor. Ny bebyggelse av bostäder med olika upplåtelseformer och utveckling av stadens lokala torg är avgörande för att målet att inga områden ska vara utsatta ska nås.

Att de planer och riktlinjer som tar sikte på de kriterier som utgör utsatta och särskilt utsatta områden efterlevs är en förutsättning för att vända utvecklingen i de utsatta områdena. Här kan nämnas Göteborgs Stads plan för arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck, plan och riktlinje för arbetet mot våldsbejakande extremism samt den handlingsplan för att stoppa nyrekrytering, gängkriminalitet och utveckling av parallella samhällen som är under beredning.

Insatserna nedan utgår från ett eller flera av de ovan beskrivna fokusområdena men knyter ibland an till fler fokusområden än just det de har kategoriserats under. Indikatorer och målvärden för respektive fokusområde återfinns i bilaga 2.

Fokusområde 1: Barns och ungas uppväxtvillkor

Goda uppväxtvillkor är grundläggande för att barn och unga ska kunna utveckla de förmågor som behövs för att kunna leva ett gott liv. Även om flera problem med segregation ligger på en nationell nivå har staden rådighet över ett flertal åtgärder för att förbättra barns och ungas uppväxtvillkor. Enligt barnkonventionen ska staden säkerställa barnets rättigheter utan åtskillnad av något slag. Det innebär att en normkritisk analys vid insatser är nödvändig för att säkerställa barnets rätt till ickediskriminering. Även barns rätt till delaktighet är viktig att beakta vid planering och genomförande av insatser.

Av Göteborgs Stads program för en jämlik stad framgår att en god start i livet är avgörande för barns livsvillkor och hälsa, både under uppväxten och senare i vuxenlivet. Att barn tillgodogör sig en god utbildning och lever i en trygg social miljö påverkar deras livsvillkor och möjligheter senare i livet. Göteborgs Stad har möjlighet att påverka barns uppväxtvillkor genom exempelvis förskola, skola, socialtjänst, kultur och fritid samt goda livsmiljöer. Programmets målområde Skapa god start i livet och goda uppväxtvillkor innehåller strategier som samtliga syftar till att förbättra barns och ungas uppväxtvillkor. Både insatser som pågår inom ramen för stadens jämlikhetsarbete och andra kommunala insatser som bidrar till att stärka barns och ungas förmågor behöver förstärkas, utvecklas och garanteras i stadens utsatta områden. Att klara skolan och ha en meningsfull fritid är viktiga skyddsfaktorer för barn och unga. Tidiga insatser och en fungerande utbildningskedja från förskola till och med gymnasium är en förutsättning för att vända utvecklingen i stadens utsatta områden. Att ha en gymnasieutbildning är det säkraste sättet att få arbete, att få en inkomst, vidareutbilda sig och i förlängningen att få en bostad och en större valfrihet i vilket liv man vill leva,

Det är också angeläget att samverka med och stötta föräldrar i utsatta områden, dels i att vara förälder, dels i att förbättra sina egna livsvillkor som vuxna. Föräldrar som saknar arbete behöver ha en sysselsättning, föräldrar som saknar tillräcklig kompetens för att få ett arbete behöver utbilda sig.

I Framtidenkoncernens strategi för utvecklingsområden finns insatser riktade till barn och unga i form av fritidsaktiviteter, läxläsning och feriejobb. Allmännyttan är en viktig aktör i utsatta områden och kan i samverkan med andra parter med fördel vara aktiva i insatser för att barn och unga ska få bättre uppväxtvillkor. Fritidsverksamhet, utbildning och sociala insatser tillhör kommunens kärnuppdrag och bör samordnas av respektive nämnd med ansvar för detta i sitt reglemente.

Insatser

Insats 1:1 Skolan som arena eller motsvarande koncept ska implementeras och utvecklas i de utsatta områdenas samtliga kommunala mellan- och högstadieskolor

Mellanstadietiden kan betraktas som en kritisk period för elever i socioekonomiskt utsatta områden. Fritidshemsinskrivningen minskar då generellt eftersom elever i högre utsträckning går hem själva och rörligheten för eleverna ute i närsamhället ökar. Elever i dessa områden har redan i lågstadiet en lägre inskrivningsfrekvens i fritidshem eftersom föräldrarna i lägre utsträckning arbetar eller studerar jämfört med andra områden, och i mellanstadiet minskar denna drastiskt. Särskilda satsningar på tiden efter skolan behöver göras så att elever får en meningsfull sysselsättning. Detta stärker eleverna vilket i sin tur gynnar deras skolprestationer, samtidigt som risken för socialt nedbrytande beteenden minskar.

Konceptet Skolan som arena verkar för att skapa en trygg mötesplats där barn och vuxna tillsammans med aktörer från offentlig, privat och idéburen sektor, stärker varje barns rätt till goda uppväxtvillkor. Skolorna blir ett nav i området dit boende i närsamhället kan komma och delta i olika kostnadsfria aktiviteter utanför lektionstid. Offentliga, idéburna och privata aktörer bjuds in för att bidra med resurser och aktiviteter för att fler barn och

unga ska klara sina studier, ta del av kultur- och fritidsaktiviteter, känna sig trygga i sitt närområde och på sin skola samt ha viktiga närvarande vuxna som stärker deras uppväxtvillkor. Skolan som arena är ett arbetssätt som stärker och förenklar samverkan där skolans lokaler blir ett nav i områdesarbetet. I Göteborgs Stads plan för en jämlik stad finns insatsen med som en aktivitet för att möjliggöra och underlätta tvärspektoriell samverkan. Inom staden förekommer liknande metoder såsom Skolan mitt i byn och Light's on. Konceptet finns redan på flera skolor i utsatta områden, men inte på alla. Grundskolenämnden ska ha rätt att prioritera satsningen mellan skolor i utsatta områden samt skolor i angränsande områden där behovet bedöms finnas.

Viktiga utgångspunkter och förutsättningar för arbetet är att skolans undervisning och timplan fredas, att aktiviteterna är kostnadsfria och att även andra boende i närområdet bjuds in. Många olika aktörer inom trygghetsarbete, fritidsverksamhet, kulturskolan och föreningsliv anordnar meningsfulla fritidsaktiviteter i de olika områdena. Det är viktigt att inte starta parallella processer utan att bygga på det som fungerar och fylla på där det saknas insatser. Skolans verksamhet har för många ett stort förtroende och upplevs även som en trygg och legitim plats, vilket resulterar i att fler föräldrar tillåter sina barn att vara med på fritidsaktiviteter om de sker i just skolans lokaler. En annan fördel är att skolans tillgänglighetsanpassade lokaler samnyttjas mer och av fler. Innehållet i Skolan som arena kan utformas i samverkan mellan skola, elever, föräldrar, boende i området och övriga inblandade aktörer.

På de F-6- och F-9-enheter där fritidshemstäckningen är låg kan Skolan som arena komma även yngre elever till del. Det måste också säkerställas att insatsen är tillgänglig för alla barn och föräldrar i området, oavsett exempelvis funktionsnedsättning, etnisk eller religiös tillhörighet samt sexuell läggning.

Insats 1:1	Skolan som arena eller motsvarande koncept ska implementeras och utvecklas i de utsatta områdenas samtliga kommunala mellan- och högstadieskolor
Förväntat resultat	Fler barn får en meningsfull fritid och bättre skolresultat. Färre barn vistas efter skoltid i kriminella miljöer eller miljöer där de riskerar att rekryteras till kriminalitet. I ett längre perspektiv förväntas att fler elever går ut grundskolan med godkända betyg och behörighet till gymnasiet vilket ger större förutsättningar för avslutade gymnasiestudier, inträde på arbetsmarknaden och en ökad delaktighet i samhället.
Samordningsansvar	Grundskolenämnden
Ansvar	Grundskolenämnden, idrotts- och föreningsnämnden, kulturnämnden, lokalnämnden, socialnämnderna och Förvaltnings AB Framtiden

Insats 1:2 Utökad timplan ska implementeras i årskurs fyra och fem i fler kommunala skolor i utsatta områden

På skolenheter där få elever är inskrivna i fritidshem, kan en förlängd skoldag fylla flera syften. Först och främst erbjuds eleverna utökad undervisningstid, vilket ger dem ökade möjligheter att lära sig mer. Dessutom utgör själva eftermiddagstiden ett alternativ till fritidshem, som många elever inte är berättigade till eller har möjligheter att delta i. Elever utan fritidsaktiviteter och som löper risk att hamna i socialt nedbrytande miljöer på sin fritid, ges därmed möjlighet till en alternativ aktivitet. Grundskolenämnden beslutade 2021-03-16 § 73 att fyra skolor fick utöka sina timplaner med start hösten 2021.

Undervisningstiden utökas med minst fem timmar per vecka. Tiden som omfattas av utökad timplan blir obligatorisk för alla elever, och eleverna omfattas då av skolplikt. Undervisningen ska hålla samma kvalitet som övrig undervisning, det vill säga ledas av en lärare som är behörig i sina ämnen. Elevernas undervisningsbehov styr insatsen och utökad undervisning i aktuella skolämnen utformas. Det är också viktigt att ett mellanmål serveras eleverna på eftermiddagen. Tillgång till behöriga lärare är avgörande för att satsningen ska fungera. Elevers kunskapsutveckling bör stärkas så tidigt som möjligt i skolgången, varför fokus ska ligga på elever i årskurs fyra och fem.

Insats 1:2	Utökad timplan ska implementeras i årskurs fyra och fem i fler kommunala skolor i utsatta områden
Förväntat resultat	Fler barn får en meningsfull fritid och bättre skolresultat. Färre barn vistas efter skoltid i kriminella miljöer eller miljöer där de riskerar att rekryteras till kriminalitet. I ett längre perspektiv förväntas att fler elever går ut grundskolan med godkända betyg, behörighet till gymnasiet vilket ger större förutsättningar för avslutade gymnasiestudier, inträde på arbetsmarknaden och en ökad delaktighet i samhället.
Samordningsansvar	Grundskolenämnden
Ansvar	Grundskolenämnden

Insats 1:3 Fler elever i årskurs F-3 på kommunala skolor i utsatta områden ska gå på fritidshem

Elever med behov av språkutveckling, som är trångbodda eller har andra särskilda skäl kan ha rätt till fritidshem även om föräldrarna inte arbetar eller studerar. Fritidshem för yngre elever har även en förebyggande funktion när det gäller rekrytering till kriminella gäng.

Inom ramen för planen för meningsfull fritid arbetar grundskoleförvaltningen för att utöka inskrivningen i fritidshem i skolor i utsatta områden. Målet är att nå fler elever med svag språkanknytning och erbjuda dem fritidshem, trots att de inte har vårdnadshavare som arbetar eller studerar. Insatsen är aktuell både för lågstadie- och mellanstadieelever men fokus ska vara på elever på F-3-enheter där Skolan som arena saknas.

Fritidshemmet ska, utöver att erbjuda eleverna en meningsfull fritid, stärka utvecklingen i skolan. Det sociala samspelet inom fritidshemmets aktiviteter innehåller kommunikation mellan elever och lärare och mellan elever, vilket i sig är språkstärkande. Att träna elever i att prata med varandra vid konfliktlösning, värdegrundsövningar, tolkning av regler vid spel och att öppna upp för samtal och reflektion kring det man arbetar med är exempel på detta. Högläsning och reflektioner kring berättelser är ytterligare exempel på språkstärkande aktiviteter där sammanhang och ordförråd berikas. Tillgång till behörig personal är en förutsättning för att insatsen ska fungera.

Insats 1:3	Fler elever i årskurs F-3 på kommunala skolor i utsatta områden ska gå på fritidshem
Förväntat resultat	Fler barn får en meningsfull fritid och bättre skolresultat. Färre barn vistas efter skoltid i kriminella miljöer eller miljöer där de riskerar att rekryteras till kriminalitet. I ett längre perspektiv förväntas att fler elever går ut grundskolan med godkända betyg och behörighet till gymnasiet vilket ger större förutsättningar för avslutade gymnasiestudier, inträde på arbetsmarknaden och en ökad delaktighet i samhället.
Samordningsansvar	Grundskolenämnden

Ansvar	Grundskolenämnden
--------	-------------------

Insats 1:4 Öka antalet elever i skolor i utsatta områden som går ut grundskolan med gymnasiebehörighet

Göteborgs Stad behöver förbättra förutsättningarna för unga som bor i utsatta områden att påbörja och fullfölja gymnasiestudier, då fullföljda studier är en av de viktigaste faktorerna för att motverka kriminalitet. I dag krävs det i regel en gymnasieutbildning för att kunna få ett första jobb. Chanserna för en långvarig etablering på arbetsmarknaden ökar med fullföljda studier där förutsättningarna för att fullfölja dessa läggs redan i grundskolan.

Att fullfölja sina studier och gå ut gymnasiet är en av de allra viktigaste skyddsfaktorerna för barn och unga. Västra Götalandsregionen har som ett av sina mål i den regionala utvecklingsstrategins 2021–2030, att både barn och unga vuxna ska ges möjligheter till fullföljda studier.

Grundskolenämnden och utbildningsnämnden utför redan insatser för att elever ska bli behöriga till gymnasiet och fullfölja sina studier. Det är angeläget att insatser som bidrar till detta implementeras på alla grundskolor i utsatta områden. I första hand handlar det om att fortsätta arbetet för att bibehålla och rekrytera behöriga lärare, såväl inom grundskolan som inom förskoleklass och fritidshem. Andra viktiga satsningar är kompetensutveckling i språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt, i hur tillgängliga lärmiljöer kan utformas, ett välfungerande pedagogiskt ledarskap som innehåller en organisation för uppföljning, analys och utveckling, fungerande samverkan med socialtjänsten, lovskola för yngre åldrar, aktivt och bemannat skolbibliotek som främjar läsning samt förbättrad studiehandledning på modersmål.

Utbildningsnämnden bidrar till målet genom sina uppdrag inom Vägledningscentrum, Center för skolutveckling och en satsning på förstärkt utbildning på introduktionsprogrammen. Idrotts- och föreningsnämnden har möjlighet att bidra med insatser inom simundervisning för att öka elevernas förutsättningar för godkända betyg i idrott och hälsa.

Insats 1:4	Öka antalet elever i skolor i utsatta områden som går ut grundskolan med gymnasiebehörighet
Förväntat resultat	Fler elever går ut grundskolan med godkända betyg och behörighet till gymnasiet vilket ger större förutsättningar för avslutade gymnasiestudier, inträde på arbetsmarknaden och en ökad delaktighet i samhället.
Samordningsansvar	Grundskolenämnden
Ansvar	Grundskolenämnden

Insats 1:5 Fler barn i utsatta områden ska gå i förskolan

Andelen inskrivna barn i utsatta områden är betydligt lägre jämfört med andra delar av staden och det är prioriterat att den andelen ökar. Förskolenämnden har i uppdrag att vidta åtgärder för att andelen barn i förskolan i utsatta områden ska öka. Ett arbete för att uppnå målet är påbörjat och ska utvecklas till alla utsatta områden. Insatser utgår från familjen och dess levnadsvillkor med syfte att stärka hela familjen, genom att möta familjerna för att informera om fördelarna med att barn går i förskola. Ett arbete i samverkan med till exempel familjecentraler, medborgarkontor, integrationscentrum,

utbildningsanordnare inom sfi, fastighetsägare och öppna förskolan är en viktig väg för att nå målet. Förskolan har som en del av utbildningssystemet och den första skolform barnen möter, en betydelsefull roll i att utjämna sociala skillnader och främja att integration utvecklas genom att utveckla och förstärka det kompensatoriska uppdraget med insatser som sker så tidigt som möjligt i barns liv. Att delta i pedagogisk verksamhet redan från tidig ålder har en stor påverkan på barns individuella utveckling. Förskolan fyller en särskild roll för de barn som inte talar svenska och som inte har svensktalande föräldrar, men också för barn med funktionsnedsättning. För att insatsen ska ge önskat resultat är det också viktigt att förskoleverksamheten i utsatta områden är av god kvalitet och att personalen har de kvalifikationer och den kompetens som krävs. Om barnen går på förskola skapas det dessutom större förutsättningar för kvinnor att komma ut i arbetslivet och få möjlighet till egen försörjning.

Insats 1:5	Fler barn i utsatta områden ska gå i förskolan
Förväntat resultat	Fler barn får tillgång till förskolans utbildning och blir bättre rustade inför grundskolan vilket leder till bättre skolresultat. Fler föräldrar, särskilt kvinnor, får möjlighet att studera och arbeta vilket leder till fler föräldrar i sysselsättning och egenförsörjning samt en ökad delaktighet i samhället.
Samordningsansvar	Förskolenämnden
Ansvar	Förskolenämnden och socialnämnderna Hisingen, Nordost och Sydväst.

Insats 1:6 Föräldrar i utsatta områden ska erbjudas och motiveras att delta i föräldraskapsstöd

Göteborgs Stad erbjuder olika varianter av föräldrastöd i olika stadsområden som fler föräldrar skulle kunna ta del av. En del föräldraskapsstöd är universellt och erbjuds alla föräldrar, bland annat genom det familjecentrerade arbetet, medan annat stöd är selektivt och riktar sig till vissa föräldrar utifrån särskilda behov. Program ska erbjudas utifrån vilka behov som finns hos föräldrar och barn. Föräldrar till barn i skolåldern ska prioriteras, då dessa inte har samma tillgång till det familjecentrerade arbetet som föräldrar till yngre barn.

Föräldrar som kommit till Sverige från andra länder och kulturer behöver orientera sig bland lagar, regler, normer och förväntningar som kan vara annorlunda jämfört med tidigare erfarenheter. För att möta detta behov har flera gruppbaseerade föräldrautbildningar för nyanlända föräldrar vuxit fram. Förälder i nytt land är ett exempel. Kursen erbjuds av integrationscentrum inom socialnämnd Centrum och ges på deltagarnas eget språk. Kursen har enligt följeforskning ökat deltagarnas kunskaper om och förståelse för hur till exempel socialtjänsten arbetar, hur skolan fungerar och vilka förväntningar som finns på dem som föräldrar, samt stärkt dem i föräldrarollen. Förälder i nytt land kan med fördel erbjudas även föräldrar som varit i Sverige en längre tid men som har ett behov av ett stöd på sitt förstaspråk och ett fokus på vad det innebär att vara förälder i Sverige. Det är inte ovanligt att behovet av föräldraskapsstöd uppstår först efter att familjen har varit i Sverige några år.

Föräldrar till barn med hög risk för normbrytande beteende ska erbjudas föräldraskapsstödsprogram som är inriktade på specifika riskfaktorer, exempelvis program som rekommenderas av Socialstyrelsen.

Föräldrar till barn med funktionsnedsättning bör erbjudas föräldraskapsstöd utformat utifrån barnets och familjens behov och situation. Samtliga föräldraskapsstödsprogram behöver vara tillgängliga för föräldrar med funktionsnedsättning.

För att öka tilliten kan samverkan med föreningsliv, studieförbund och trossamfund ske för att nå fler föräldrar med information och motivation.

Insats 1:6	Föräldrar i utsatta områden ska erbjudas och motiveras att delta i föräldraskapsstöd
Förväntat resultat	Föräldraförmågan hos föräldrarna stärks och de får ett starkare nätverk av andra föräldrar i området samt en ökad kunskap om hur det är att vara förälder i Sverige samt vilka rättigheter, skyldigheter och möjligheter man har som förälder.
Samordningsansvar	Socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst
Ansvar	Socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, förskolenämnden och grundskolenämnden

Insats 1:7 Utvärderade och verkningsfulla sociala insatser riktade till barn och unga i utsatta områden, ska fortsätta planperioden ut

Socialstyrelsen har fått i uppdrag av regeringen att fördela medel samt följa upp en satsning på sociala insatser för barn och unga i utsatta områden under åren 2021-2023. Statsbidraget är en del av de statsbidrag som är beslutade av riksdagen i samband med budgeten 2021 i syfte att minska och motverka segregation. Syftet med statsbidraget är att minska risken för barn och unga att dras in i eller på andra sätt drabbas av kriminalitet. Medlen kan gå till insatser som kompletterar, utvecklar och förstärker verksamhet som kommunerna redan bedriver inom ramen för det brottsförebyggande arbetet, samt insatser för att öka tillgängligheten i socialtjänstens verksamheter gentemot barn och unga. Statsbidraget kan främja eller förstärka befintlig verksamhet och bidra till en mer strukturerad samverkan mellan exempelvis socialtjänst, skola och polis på individnivå kring barn och unga som hamnat i eller riskerar att hamna i en kriminell livsstil. Sociala insatsgrupper (SIG) är en sådan lokal samverkansform, liksom skola-socialtjänst-polis-fritid (SSPF) och skolsociala team. Socialnämnd Centrum har ett uppdrag att samordna statsbidrag som går till socialnämnderna. Göteborgs Stad har fått och fördelat medel för 2021. Rekvisering av medel för 2022 kommer att ske efter utlysning av Socialstyrelsen.

Kommunstyrelsen beslutade 2021-05-19 § 414 om fördelning av 2021 års statsbidrag till socialnämnderna Hisingen, Nordost och Sydväst. Socialnämnderna har i sin tur beslutat om fördelning av de medel som kommit dem till del.

Socialnämnd Hisingen beslutade 2021-06-15 § 159 att använda det tilldelade statsbidraget till att utöka antalet fältsekreterare, SSPF-koordinator, SIG-koordinator samt förebyggande socionom i skolan, bland andra insatser. Medel ska också gå till psykologiskt stöd till föräldrar med barn och unga i riskzon samt till implementering av inlussning i avhoppbarverksamhet.

Socialnämnd Nordost beslutade 2021-05-25 § 181 att fördela medel till bland annat insatser för att minska risken för att unga dras in i kriminalitet och förstärkning av den sociala barn- och ungdomsvården. Medel föreslås också användas till ökad samverkan med civilsamhället, insatser för att öka förmågan att förebygga hedersrelaterat förtryck

och våld samt för utveckling av arbetet mot otillåten påverkan. Syftet är att stärka den lokala förmågan att motstå påverkan från parallella samhällsstrukturer i samverkan med skolan och allmännyttan med flera aktörer.

2021-06-16 § 167 fick socialnämnden Sydväst information om att förvaltningen valt att använda statsbidraget till att förstärka fältarbetet, skolsocionomerna, arbetet kring det kommunala aktivitetsansvaret samt SSPF med flera insatser.

Forskning visar att tillfälliga statsbidrag riktade till utsatta områden bidrar till satsningar som får positiva effekter för de individer som får ta del av dem, men förändrar inte situationen i ett område på längre sikt. För att säkerställa att utvecklingen vänder i de utsatta områdena är det angeläget att insatser som påbörjas och förstärks med hjälp av tidsbegränsad finansiering, kan fortsätta även då det statliga bidraget upphört, förutsatt att de bedöms ge önskat resultat. Uppföljning ska göras i samband med slutrapportering till Socialstyrelsen 2023 för att besluta vilka insatser som bör fortsätta utföras även efter avslutad statlig finansiering.

Insats 1:7	Utvärderade och verkningsfulla sociala insatser riktade till barn och unga i utsatta områden ska fortsätta planperioden ut
Förväntat resultat	Kunskap om vilka av insatserna som ger önskat resultat. Minskad risk för unga att hamna i kriminalitet.
Samordningsansvar	Socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst
Ansvar	Socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst

Insats 1:8 Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning ska arbeta aktivt och uppsökande för att öka antalet kommunala sommarjobb i utsatta områden

Sommarjobb är en viktig del i ett barns väg mot självständighet och egenförsörjning. Det är en av de få möjligheter som finns på arbetsmarknaden att oavsett social bakgrund få samma erfarenhet och start på arbetslivet. Ett sommarjobb ska vara ett första steg in på arbetsmarknaden, en arbetslivserfarenhet och en chans att tjäna egna pengar. Att själv söka, få ett jobb och utföra det mot betalning, ska rusta ungdomarna för framtiden.

Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning ansvarar för stadens sommarjobb för ungdomar i årskurs nio, årskurs ett på gymnasiet samt vissa yrkesförberedande platser i årskurs två. En hög andel av jobben går till unga i de stadsområden där de utsatta områdena ligger. För att öka möjligheten till sommarjobb för unga som bor i just dessa områden, behöver nämnden satsa ytterligare på uppsökande verksamhet för att nå fler ungdomar. Genom att aktivt arbeta uppsökande inför ansökningstiderna så ökar antalet från respektive område som söker och då ökar också antalet platser som området får.

Utöver detta ska nämnden ta fram sommarjobbplatser för elever i årskurs åtta som är bosatta i ett utsatt område. Syftet med insatsen är att ungdomarna förutom arbetslivserfarenhet ska få en tryggare sommar och en känsla av meningsfullhet.

Insats 1:8	Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning ska arbeta aktivt och uppsökande för att öka antalet kommunala sommarjobb i utsatta områden
Förväntat resultat	Fler ungdomar i sysselsättning. Fler ungdomar får arbetslivserfarenhet. Fler ungdomar får en egen inkomst.

Samordningsansvar	Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning
Ansvar	Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning

Fokusområde 2: Grundläggande säkerhet och trygghet

Grundläggande säkerhet och trygghet handlar både om trygghet i de nära relationerna inom familjen och trygghet genom bra boende och närmiljö. Sådana förhållanden bidrar till ökad tillit i lokalsamhället men också till en god och jämlik hälsa. Grundläggande säkerhet och trygghet i boendemiljön förutsätter en stark kollektiv förmåga eftersom det finns starka samband mellan hög kollektiv förmåga och lägre brottslighet och ökad trygghet. För att stoppa våldet behöver samhällets institutioner återta kontrollen av det offentliga rummet.

Göteborgs Stads trygghetsskapande och brottsförebyggande program, som är under revidering, föreslår det övergripande målet att Göteborg ska vara en trygg och säker stad där vi tar ansvar och bidrar till ökad trygghet och minskad brottslighet. Som mål anges följande:

- Öka kunskapen
- Öka samverkan
- Minska otryggheten till följd av rädslan att utsättas för brott
- Minska benägenheten att begå brott
- Minska möjligheten att begå brott

I stadens program för en jämlik stad finns målområdet Skapa hållbara och jämlika livsmiljöer med underliggande strategier som syftar till att skapa en tryggare stad. Den fysiska miljöns utformning kan öka tryggheten och främja sammanhållning mellan grupper i samhället på individ-, områdes- och befolkningsnivå. En känsla av otrygghet kan också vara ett uttryck för bristande mellanmänsklig tillit och tillit till institutionerna samt socioekonomiska faktorer. Det finns vissa grundläggande förutsättningar för en hållbar och jämlik livsmiljö. Det är att ha en trygg boendemiljö, att känna tillhörighet, en passande och ekonomiskt överkomlig bostad samt en närmiljö som är omhändertagen och välfungerande. Det handlar också om att ha tillgång till stadens resurser i form av bland annat service, arbetsplatser, kollektivtrafik, offentliga platser och grönområden utan att de används som arenor för kriminalitet. Det handlar även om att säkerställa plats för rekreation och samspel för barn och unga genom tillgång till friytor och bra utemiljöer för lek och utevistelse vid bostäder, förskolor och grundskolor. Genom att motverka boendesegregation och främja goda boendemiljöer skapas förutsättningar för mer jämlika livsvillkor. Otrygga boendeförhållanden, trångboddhet och en segregerad boendemiljö påverkar jämlikheten, hälsan och den sociala sammanhållningen negativt.

Insatser inom detta fokusområde är grunden i Framtidskoncernens superförvaltning som är en del av deras strategi. Följande insatser ingår i deras satsning:

- Trygghetssäkrade fastigheter
- Lokal närvaro sju dagar/vecka
- Trygghetsdialoger
- Trygghetsvärdar
- Nolltolerans mot kriminell verksamhet

- Riktiga hyresförhållanden i alla lägenheter
- 24h-åtgärd av skadegörelse och klotter
- Sophantering utan nedskräpning

Motsvarande insatser behöver förekomma inom övriga nämnder och styrelser i staden.

Insatser

Insats 2:1 Samtliga nämnder och styrelser med verksamhet i utsatta områden ska i den kunskapsbaserade lägesbild som rapporteras till kommunstyrelsen ha ett särskilt fokus på utsatta områden

Ett framgångsrikt trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete är kunskapsbaserat och utgår från lokala lägesbilder. Nämnder och styrelser ska strukturerat och systematiskt kartlägga och analysera aktuella förhållanden och förutsättningar, vilket ska inkludera både problem, risker, och möjligheter på individ-, grupp- och samhällsnivå. Exempel på förhållanden kan vara otrygga platser och otillåten påverkan. Socialnämnderna har ett ansvar att inhämta synpunkter från andra aktörer i respektive stadsområde. Både de lokala lägesbilderna och den centrala lägesbilden ska ha ett särskilt fokus på de utsatta områdena. Lägesbilderna är en del av modellen Trygg i Göteborg som är en samverkan mellan Göteborgs Stad och polisen. De problem som framkommer i den lokala lägesbilden ska analyseras och en åtgärdsplan ska tas fram och följas upp.

Insats 2:1	Samtliga nämnder och styrelser med verksamhet i utsatta områden ska i den kunskapsbaserade lägesbild som rapporteras till kommunstyrelsen ha ett särskilt fokus på utsatta områden
Förväntat resultat	Ökad trygghet och minskar brottslighet
Samordningsansvar	Kommunstyrelsen
Ansvar	Samtliga nämnder och styrelser i Göteborgs Stad med verksamhet i utsatta områden

Insats 2:2 Underhåll i grundskolors och förskolors lokaler och utemiljöer i utsatta områden ska prioriteras

Lokalnämnden har en underhållsskuld gällande förskolor och grundskolor i hela staden som inte har renoverats och underhållits trots behov. Dåliga lokaler drabbar undervisningen. När skolor används även efter skoltid inom ramen för Skolan som arena drabbas även fritidsverksamhet av dåligt underhållna lokaler. Utemiljöer på skolgårdar och förskolegårdar används av barn och deras föräldrar även efter skoltid och på helger och lov, då de utgör tillgängliga lekplatser i områdena. Det är angeläget att underhåll och renoveringar prioriteras i utsatta områden där trångboddheten är stor och barn och unga vistas utanför hemmet i stor utsträckning, men samtidigt inte deltar i organiserade fritidsaktiviteter i samma omfattning som jämnåriga i områden med bättre socioekonomiska förutsättningar.

Insats 2:2	Underhåll i grundskolors och förskolors lokaler och utemiljöer i utsatta områden ska prioriteras
Förväntat resultat	Lokaler och utemiljöer som är upprustade leder till mindre skadegörelse och klotter vilket ökar tryggheten och på sikt även förtroende och tillit hos elever, föräldrar, personal och invånare i området.
Samordningsansvar	Lokalnämnden
Ansvar	Lokalnämnden, förskolenämnden, grundskolenämnden och idrotts- och föreningsnämnden

Insats 2:3 Underhåll och skötsel på offentliga platser ska prioriteras i utsatta områden och synkroniseras mellan nämnder och styrelser vad gäller frekvens och basnivå

Flera nämnder och styrelser, samt även andra aktörer såsom Västra Götalandsregionen (Västtrafik) och privata fastighetsägare, ansvarar för skötsel och underhåll av offentliga platser i staden. Förvaltnings AB Framtiden har inom ramen för sin superförvaltning som är en del av koncernens strategi för utvecklingsområden 2020-2030, flera insatser som syftar till att utomhusmiljöerna i bostadsområdena ska vara rena och välskötta. Bland annat åtgärdas skadegörelse och klotter inom 24 timmar. Insatserna bidrar till att öka tryggheten på platserna.

En ren och städad miljö bidrar till att skapa trygghet i staden. Skadegörelse, klotter och nedskräpning har stor inverkan på människors upplevda trygghet och känsla av trivsel, särskilt i utsatta områden. När flera olika aktörer har ansvar för näraliggande områden är det angeläget att de samordnar sig för att insatserna ska vara likvärdiga vad gäller nivå och frekvens.

Insats 2:3	Underhåll och skötsel på offentliga platser ska prioriteras i utsatta områden och synkroniseras mellan nämnder och styrelse vad gäller frekvens och basnivå
Förväntat resultat	Platser som underhålls, städas och sköts minskar risken för skadegörelse och klotter och attraherar fler människor att vistas utomhus i offentliga miljöer, vilket minskar risken för kriminalitet. Tryggheten ökar och på sikt även förtroende och tillit hos invånarna i området.
Samordningsansvar	Förvaltnings AB Framtiden
Ansvar	Förvaltnings AB Framtiden, Higab AB, fastighetsnämnden, idrotts- och föreningsnämnden, park- och naturnämnden samt trafiknämnden

Insats 2:4 Socialnämnderna ska samordna grannskapsarbete och platssamverkan i respektive stadsområde, i samverkan med civilsamhället och övriga nämnder och styrelser

Socialnämnderna har enligt sina respektive reglementen ansvar för att vara en aktiv part när det gäller insatser inom grannskapsarbete och samverkan med civilsamhället. Utifrån deras befolkningsansvar i stadsområdet har de en viktig roll i platssamverkan kring lokala torg och andra offentliga platser i de utsatta områdena. Platser som i dag upplevs som otrygga kan utvecklas i syfte att göra dem mer attraktiva för människor att besöka och att uppehålla sig vid. Här har det lokala civilsamhället en viktig roll. Människor som bor i området kan bidra i områdesutvecklingen. Socialnämnderna kan uppmuntra och ingå i samarbeten mellan olika aktörer för att göra utpekade platser mer attraktiva.

Förutom stadens nämnder och styrelser är näringslivet i form av privata fastighetsägare och företagare viktiga samarbetspartners för att göra fler områden i staden tryggare och mer attraktiva. Socialnämnderna behöver samverka med både allmännyttan genom Förvaltnings AB Framtiden och med Business Region Göteborg AB i kontakten med näringslivet.

Insats 2:4	Socialnämnderna ska samordna grannskapsarbete och platssamverkan i respektive stadsområde, i samverkan med civilsamhället och övriga nämnder och styrelser
Förväntat resultat	Bättre samverkan mellan olika aktörer i området kan leda till mindre skadegörelse och lägre risk för kriminalitet. Genom platssamverkan kan även de boendes delaktighet och inflytande på området öka, vilket leder till ökad trygghet och tillit. Fler efterfrågade aktörer inom handel och näringsliv kan på sikt vilja etablera sig i området.
Samordningsansvar	Socialnämnderna Hisingen, Nordost och Sydväst
Ansvar	Samtliga nämnder och styrelser i Göteborgs Stad som har verksamhet i området eller kan bidra i platssamverkan

Insats 2:5 Göteborgs Stad ska ha bemanning i utsatta områden alla dagar i veckan inklusive kvällar och helger. Idrottshallar och andra lokaler där barn och unga vistas samt utemiljöer, ska bemannas med personal med kompetens inom fritid och/eller socialt arbete

Stadens verksamhetslokaler, bland annat idrottshallar där barn och unga vistas i stor utsträckning, är lågt bemannade och är i utsatta områden ofta arenor för kriminalitet. Bemanningen ska öka och utgöras av personal med kompetens att möta människor, för att skapa trygghet för både personal och för de medborgare som använder lokalerna. Detta ska även gälla intilliggande utemiljöer. Bemanningen kan exempelvis bestå av fritidsledare och fältarbetare. Socialnämnderna har i uppdrag att ansvara för fritidsverksamhet och socialtjänst inom respektive stadsområde och är därför lämpliga att ansvara för bemanningen. Redan befintlig personal kan i vissa fall användas i insatsen, i andra fall kan en utökning vara nödvändig. Socialnämnderna bör göra en egen bedömning av vilka lokaler och miljöer i de utsatta områdena som ska prioriteras.

Insats 2:5	Göteborgs Stad ska ha bemanning i utsatta områden alla dagar i veckan inklusive kvällar och helger. Idrottshallar och andra lokaler där barn och unga vistas samt utemiljöer, ska bemannas med personal med kompetens inom fritid och/eller socialt arbete
Förväntat resultat	Närvarande personal från staden förväntas bidra till mindre skadegörelse och kriminalitet både utomhus och i stadens lokaler, samt minska risken för otillåten påverkan. Flera invånare i olika åldrar använder lokalerna vilket ökar tryggheten. Färre unga rekryteras till kriminalitet och fler barn och unga med individuella behov av insatser kan fångas upp.
Samordningsansvar	Socialnämnderna Hisingen, Nordost och Sydväst
Ansvar	Socialnämnderna Hisingen, Nordost och Sydväst, idrotts- och föreningsnämnden och lokalnämnden

Fokusområde 3: Inflytande, delaktighet och tillit

För att vända utvecklingen krävs att relationerna och representationen i utsatta områden utvecklas. Erkännande sker genom ständiga möten och i olika situationer. Fungerande former för samlevnad behöver utvecklas men det innebär inte att till exempel ojämlika köns- eller maktordningar ska accepteras. Det är angeläget med vägledande principer som gott bemötande, likabehandling och icke-diskriminering hos de yrkesgrupper som möter människor i området, eftersom de utgör en förutsättning för att bygga goda relationer med invånarna. Med representation avses möjligheter till jämlikt deltagande i det offentliga livet. Göteborgs Stad behöver skapa strukturer och miljöer som bidrar till att stärka tillit och delaktighet. I arbetet med att förbättra miljöer och livsvillkor i de områden som idag är utsatta behöver medborgarna inkluderas. Nämnden för demokrati och medborgarservice har i uppdrag att bedriva ett proaktivt demokratiarbete och att ansvara för att skapa förutsättningar för invånarnas demokratiska delaktighet och inflytande i samskapande med nämnder/styrelser och andra aktörer.

Fokusområdets inriktning återfinns i Göteborgs Stads program för en jämlik stad och omfattas av målområdet Skapa förutsättningar för inflytande, delaktighet och tillit. En betydelsefull del i skapandet av en jämlik stad är arbetet med att skapa förutsättningar för delaktighet, inflytande och tillit för alla göteborgare, oavsett socioekonomisk status, geografisk hemvist, kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, ålder och sexuell läggning. På samhälls nivå handlar delaktighet och inflytande om möjligheten att delta i styret av det gemensamma. Delaktighet och inflytande handlar också om invånarnas möjligheter att delta i civilsamhället, i folkrörelser och i lokalsamhället. Delaktighet och inflytande är också viktigt på individnivå för att minska skillnaderna i livsvillkor. Det är en fråga om kontroll, inflytande och delaktighet i det dagliga livet, i till exempel skolan, i bostadsområdet och i rollen som brukare av olika offentliga tjänster. Det kan vidare handla om gemenskap i sociala nätverk i vardagen. Att lösa problem tillsammans med andra skapar tilltro till deras välvilja och stärker därmed tilliten mellan människor.

Förvaltnings AB Framtidens insats med trygghetsdialoger är en viktig åtgärd för att utveckla boendeinflytandet och stärka demokrati och delaktighet i områdena.

Insatser

Insats 3:1 Medborgarkontor och/eller bibliotek ska finnas i alla utsatta områden

Idag saknas medborgarkontor och/eller bibliotek i flera utsatta områden. I områden där flera invånare saknar kunskaper i svenska språket, digitala verktyg och digital kompetens blir behovet av fysiska kontakter med sådana institutioner stort. Verksamheterna är angelägna, kan utgöra mötesplatser i området och kan gärna finnas i anslutning till annan verksamhet såsom idrottshallar, fritidsgårdar och fältverksamhet för att gynna ett flöde av människor i olika åldrar. De ska ha god bemanning, generösa öppettider och kan även arbeta uppsökande i området. Sådana mötesplatser har betydelse för utvecklingen av området. De båda verksamheterna har olika uppdrag och syften, men kan båda vara viktiga mötesplatser där människor som bor i området rör sig på olika tider.

Medborgarkontoren har ett behov av egna lokaler som är lämpade för verksamheten samt förutsättningar i form av personal och teknisk utrustning. Verksamheten bygger på god tillgänglighet, förutsägbarhet och tydlighet. Att etablera förtroende i utsatta områden kan ta tid och förutsätter att verksamheten erbjuder en service av hög kvalitet. Nämnden för demokrati och medborgarservice har i uppdrag att förvalta och utveckla stadens medborgarkontor. Under 2022 kommer arbetet med att etablera ett nytt medborgarkontor i sydväst att påbörjas.

Bibliotek kan utgöra demokratiska och öppna mötesplatser men saknas idag i tre av stadens utsatta områden. Biblioteksservicestationer som komplement till folkbiblioteken kan utgöra ett visst komplement men bidrar inte till att vända utvecklingen i de utsatta områdena i samma utsträckning.

Kulturnämnden och nämnden för demokrati och medborgarservice behöver utveckla insatsen i samverkan med varandra. Socialnämnd Centrum kan också bidra till insatsen genom det informationskontor som nämnden ansvarar för, där information, rådgivning och vägledning ges på flera olika språk.

Insats 3:1	Medborgarkontor och/eller bibliotek ska finnas i alla utsatta områden
Förväntat resultat	Ökad delaktighet i samhället, ökad tillit.
Samordningsansvar	Nämnden för demokrati och medborgarservice samt kulturnämnden
Ansvar	Nämnden för demokrati och medborgarservice, kulturnämnden, idrotts- och föreningsnämnden, lokalnämnden samt socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst

Insats 3:2 Invånare i utsatta områden som inte tidigare tagit del av samhällsorientering ska erbjudas och motiveras att delta i kursen

Nyanlända som deltar i etableringsprogram genom Arbetsförmedlingen har rätt till kurs i samhällsorientering motsvarande 100 timmar. Kursen innehåller bland annat utbildning i rättigheter och skyldigheter, jämlikhet, demokrati och jämställdhet, barns rättigheter samt information om utbildning, arbetsmarknad och hälsa. Kursen ges i dialogform på olika språk av integrationscentrum under socialnämnd Centrum. Enlig lag (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare har även anhöriginvandrare rätt att delta i samhällsorientering. Kommunerna har en skyldighet att erbjuda kursen i tre år efter att den nyanlände har folkbokförts i Sverige. Enligt lagstiftningen ska kommunen verka aktivt för att nå alla nyanlända i kommunen som har rätt till samhällsorientering och motivera dem att delta i kursen. Det finns inga hinder att även erbjuda utbildningen till individer som har behov av den, även om de har vistats en längre tid i Sverige. I vissa fall är anhöriginvandrare en grupp som kan vara svår att nå med information om möjligheten att delta, varför särskilda insatser kan behöva göras i samverkan mellan flera nämnder samt med föreningar och studieförbund.

Insats 3:2	Invånare i utsatta områden som inte tidigare tagit del av samhällsorientering ska erbjudas och motiveras att delta i kursen
-------------------	--

Förväntat resultat	Fler invånare i utsatta områden har kunskap om det svenska samhället och staden Göteborg, och vilka rättigheter och skyldigheter man har som medborgare. Med ökade kunskaper ökar också tilliten och delaktigheten.
Samordningsansvar	Socialnämnd Centrum
Ansvar	Socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, förskolenämnden, grundskolenämnden, nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning

Insats 3:3 Utveckla samverkan med civilsamhället i utsatta områden

Civilsamhället är en viktig aktör i arbetet med att vända utvecklingen i utsatta områden. Här ingår både föreningar, trossamfund, idéburna organisationer och boende i området. Arbetet blir mer effektivt när olika aktörer samverkar. Civilsamhällets organisationer har en unik lokalkännedom och kunskap som behövs i arbetet med att minska och motverka segregation, mildra dess effekter och skapa trygga samhällen. Att stötta och samverka med civilsamhällets olika aktörer i utsatta områden bidrar till ökat inflytande, delaktighet och tillit hos invånarna samt kan främja trygghet och barns och ungas uppväxtvillkor. Det är angeläget att säkerställa att olika individer och grupper görs delaktiga och att ingen diskrimineras. Samverkan ska utgå från principerna i Göteborgs Stads överenskommelse om samverkan med civilsamhällets organisationer:

- Integritet och oberoende
- Dialog
- Kvalitet
- Långsiktighet
- Öppenhet och insyn
- Mångfald

Det kan finnas behov av att samverka med föreningar som inte verkar lokalt, men som kan behöva nå ut till invånare i utsatta områden. Det kan exempelvis handla om föreningar inom funktionsstöd eller hbtq-frågor.

Nämnden för demokrati och medborgarservice har i uppdrag att fortsätta rikta upplysande insatser om demokrati och rösträtt till stadens medborgare, samt upprätta en infrastruktur för lokal och digital demokrati.

Insats 3:3	Utveckla samverkan med civilsamhället i utsatta områden
Förväntat resultat	Ökad trygghet, ökad delaktighet, ökad tillit
Samordningsansvar	Lokalt: Socialnämnderna Hisingen, Nordost och Sydväst utifrån respektive stadsområde Hela staden: Idrotts- och föreningsnämnden och socialnämnd Centrum
Ansvar	Idrotts- och föreningsnämnden, kulturnämnden, nämnden för demokrati och medborgarservice, nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning, socialnämnd Centrum, socialnämnd Hisingen, socialnämnd Nordost, socialnämnd Sydväst och Förvaltnings AB Framtiden

Bilaga 1: Styrande dokument

Styrande dokument	Koppling till denna plan
Göteborgs Stads program för en jämlik stad	Programmet belyser vikten av jämlika och goda livsvillkor samt innehåller strategier för att ge alla människor i staden möjlighet till delaktighet och inflytande samt bättre förutsättningar för hälsa och livsvillkor. Handlingsplan för att staden inte ska ha några utsatta områden 2025, lutar sig mot de strategier som program för en jämlik stad innehåller. Insatser i handlingsplanen förekommer inom programmets målområden. En förutsättning för att nå målet att Göteborg inte ska ha några utsatta områden, är att programmet efterlevs.
Göteborgs Stads plan för en jämlik stad	Planen innehåller aktiviteter i samverkan mellan nämnder och styrelser som ska ge människor i Göteborg rätt till goda och likvärdiga livsvillkor. Insatser i handlingsplanen förekommer delvis som aktiviteter i planen för en jämlik stad, då med samverkan som syfte. Att planen följs i stadens verksamheter bidrar till att nå målet att inga områden ska vara utsatta.
Göteborgs Stads program för trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbete	Programmets målsättningar är bland annat att barn som växer upp i Göteborg känner sig trygga, har en god uppväxt, lyckas i skolan och känner en framtidstro. Staden ska vara fri från narkotika och människor ska uppleva trygghet både i hemmet, inomhus och utomhus på offentliga platser och inte utsättas för brott. Programmet är under revidering. Att programmet efterlevs i stadens verksamheter är en förutsättning för att målet att staden inte ska ha några utsatta områden nås.
Göteborgs Stads folkhälsoprogram	Programmets mål är att barn och ungdomar ska ha trygga och goda uppväxtvillkor och att alla göteborgare ska ha en god hälsa som är jämlikt och jämställt fördelat.

Göteborgs Stads program för full delaktighet	Målsättningarna i programmet innebär att personer med funktionsnedsättning ska ha samma rätt till bland annat demokratisk delaktighet och ett tryggt liv som alla göteborgare. Stadens verksamheter ska i uppföljningar samla in underlag på ett sådant sätt att det är möjligt att göra analyser utifrån diskrimineringsgrunderna.
Göteborgs Stads näringslivsstrategiska program	En av målsättningarna är att arbetslösheten i Göteborg ska vara lägst bland Sveriges storstäder.
Göteborgs Stads program för bostadsförsörjning	Målsättningen är att staden ska trygga tillgången till goda bostäder för alla göteborgare. En av strategierna är att stadens ska bidra till goda bostäder och livsmiljöer samt en bättre fungerande bostadsmarknad för alla.
Göteborgs Stads program för lokalförsörjning	Ett av målen är rätt lokaliserad kommunal service, vilket innebär att lokaler finns placerade bland annat utifrån perspektivet där stadens medborgare behöver den. Ett annat mål är socialt hållbar kommunal service, vilket syftar till att stadens verksamhetslokaler ska vara anpassade och tillgängliga för att bidra till ett mer jämlikt Göteborg.
Översiktsplan för Göteborgs Stad	Planens vision är att segregation ska vändas till integration och alla ska kunna vara med och påverka sin egen och stadens framtid. Översiktsplanens mål och strategier bidrar till att nå målet att staden inte ska ha några utsatta områden.
Handlingsplan för arbetet med de mänskliga rättigheterna i Göteborgs Stad	Planen slår fast att alla stadens verksamheter ska genomsyras av principen om mänskliga rättigheter.
Göteborgs Stads plan för arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck	Det övergripande målet för planen är att det hedersrelaterade våldet och förtrycket ska upphöra. Att planen följs i berörda nämnder och styrelser är en förutsättning för att staden inte ska ha några utsatta områden, då hedersrelaterat våld och

	förtryck är ett kriterium för att ett område ska klassas som särskilt utsatt.
Göteborgs Stads plan mot våldsbejakande extremism	Planens övergripande mål är att inga individer från Göteborg ska radikaliseras, rekryteras eller utgöra ett hot mot det demokratiska och öppna samhället. Att planen följs i det gemensamma sektorsövergripande arbetet är en nödvändighet för att stadens inte ska ha några utsatta områden, då våldsbejakande extremism utgör ett kriterium för att ett område ska klassas som särskilt utsatt.
Göteborgs Stads plan för stärkta insatser mot rasism	Planens övergripande mål är att Göteborg är en stad fri från rasism. Insatserna handlar om att utveckla kompetens och arbetssätt, i samverkan med civilsamhället, för att motverka bland annat rasism, islamofobi, antisemitism och trans-/homofobi.
Göteborgs Stads plan för jämställdhet	Planen fokuserar på normer som skapar ojämställdhet mellan könen. Ett av planens utvecklingsområden är frihet från våld med fokus på främjande och förebyggande insatser mot bland annat destruktiva maskulinitetsnormer, samt en meningsfull fritid.
Biblioteksplan för Göteborgs Stad	Planens vision är att folkbiblioteken ska vara en självklarhet för göteborgarna med tillgängliga och öppna bibliotek.
Göteborgs Stads riktlinje för arbetet mot våldsbejakande extremism och radikalisering	Syftet med riktlinjen är att nämnder och bolagsstyrelser ska ha en god förmåga i arbetet mot våldsbejakande extremism och radikalisering. Riktlinjen förtydligar nämnders och bolagsstyrelsers roller och ansvar samt vilka funktioner och vilken förmåga som krävs i arbetet mot våldsbejakande extremism och radikalisering.
Göteborgs Stads riktlinje för arbetet mot våld i nära relationer	Syftet med riktlinjen är bland annat att det stöd staden erbjuder vid våld i nära relation ska vara likvärdigt oavsett var i staden personen bor.

<p>Plan för meningsfull fritid</p>	<p>Grundskolenämndens plan lutar sig mot strategin <i>Barn och unga ska ha en tillgänglig och meningsfull fritid</i> i program för en jämlik stad och innefattar följande insatsområden: Skolan som arena, utökad timplan, utökad inskrivning i fritidshem och övrig samverkan och andra samarbeten. Planen för meningsfull fritid syftar till att överblicka och rikta insatser till framför allt mellanstadieelever i skolor med en social utsatthet.</p>
<p>Framtidenkoncernens strategi för utvecklingsområden 2020-2030</p>	<p>Syftet med programmet är att beskriva vad koncernen ska göra för att bidra till att ingen del av staden ska finnas med på polisens lista över särskilt utsatta områden 2025. Handlingsplanen innehåller till viss del insatser som även förekommer i strategin.</p>
<p>Central samverkansöverenskommelse mellan polisområde Storgöteborg och Göteborgs Stad</p>	<p>Ett övergripande mål med överenskommelsen är att den lokala tryggheten ska öka och brottsligheten minska. Stadens trygghetsfrämjande arbete ska utvecklas och stärkas. I samverkan med polisen och andra sakkunniga, ska brottsutsatta och otrygga platser fortsatt identifieras. Trygg i Göteborg är en viktig del av stadens samlade trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete. Andra verktyg i arbetet är SSPF och SIG.</p>

Bilaga 2: Indikatorer

Till handlingsplanen finns det indikatorer för att mäta måluppfyllelsen. För att kunna mäta resultat av insatserna har indikatorer samt målvärden inom varje fokusområde tagits fram. Indikatorer och utgångsvärden är hämtade från olika källor och kommer från mätningar som har gjorts 2020 och 2021.

Indikatorer och utgångsvärden för fokusområde Barns och ungas uppväxtvillkor har hämtats från Jämlikhetsrapporten och Fritidsvaneundersökningen.

Indikatorer och utgångsvärden för fokusområdena Grundläggande säkerhet och trygghet samt Inflytande, delaktighet och tillit har hämtats från SOM-undersökningen i Göteborg.

Som målvärden har angetts de värden som är ett genomsnitt för samtliga områden i Göteborgs Stad, mot bakgrund av målet att Göteborg ska vara en jämlik stad. De områden som värdena avser är primärområden eller resurssvaga områden. De är väl överensstämmande med polisens definition av utsatta områden men inte exakt desamma.

Fokusområde	Mål	Indikatorer	Utgångsvärde 2020/2021	Målvärde 2025
	Inga utsatta områden	Antal särskilt utsatta områden	6	0
Barns och ungas uppväxtvillkor	Ökad gymnasiebehörighet	Andel i socioekonomiskt utsatta primärområden med behörighet till yrkesprogram på gymnasiet	57 %	83 %
	Ökade svenskkunskaper	Andel som klarar kunskapskraven i svenska/svenska som andraspråk i årskurs 3 i skolor i utsatta områden	74 %	92 %
	Ökad fritidshemsinskrivning	Andel elever i årskurs F-3 i skolor i utsatta områden som skrivs in i fritidshem	52 %	77 %
	En meningsfull fritid	Andel unga i utsatta primärområden som är med i förening, klubb eller grupp	50 % (åk 5) 32 % (åk 9)	74 % (åk 5) 56 % (åk 9)
	En meningsfull fritid	Andel unga i utsatta primärområden som är nöjda med sin fritid	81 % (åk 5) 68 % (åk 9)	86 % (åk 5) 68 % (åk 9)
	Föräldrar i sysselsättning och	Andel treåringar i utsatta primärområden som är inskrivna i förskolan	90 %	95 %

	egenförsörjning			
Grundläggande säkerhet och trygghet	Ökad trygghet	Trygghetsindex i resurssvaga områden	54 %	72 %
Inflytande, delaktighet och tillit	Ökad tillit och delaktighet	Samhörighetsindex i resurssvaga områden	45 %	51 %

Bilaga 3: Preventionspyramiden

En teoretisk utgångspunkt i det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet är en uppdelning utifrån preventionsnivåer, vilket kan illustreras i form av en pyramid. Basen i pyramiden innehåller universella insatser som riktar sig till alla invånare och platser där de bor, verkar och som de besöker. Mittensektionen består av selektiva insatser som fokuseras till riskgrupper, individer eller särskilt brottsdrabbade platser. I pyramidens topp finns indikerade insatser som riktar sig till dem som har drabbats av eller begått brott. Insatserna som staden ska utföra för att minska brottsligheten och öka tryggheten behöver rikta sig mot alla nivåer. Handlingsplanen för att inga områden ska vara utsatta 2025 innehåller framför allt generella insatser till de som bor i utsatta områden, men också en del selektiva insatser till exempelvis barn i utsatta områden. Andra styrande dokument inom det trygghetsskapande och brottsförebyggande området riktar sig mot de andra nivåerna, och i vissa fall mot alla preventionsnivåerna. Pyramiden nedan visar ett urval av styrande dokument inom området.

